

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

PARAISSANT LE JEUDI

19e ANNÉE
NĂM THỨ 19
Ngày 3 Juin
1920

農 賈 茗 談

Số 460
Ngày 17 tháng tư
NĂM CANH-TRÂN

MOI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

ĐỊNH GIÁ BÁN

TRONG CỎI ĐÔNG-DƯƠNG

Một năm.....	5 \$ 00
Sáu tháng.....	3 00
Mỗi số.....	0 10
Đổi nhũn.....	0 20

ABONNEMENTS

France et Colonies

Un an.....	50fr.00
Six mois.....	30 00

Les abonnements sont payables d'avance

F. CANAVAGGIO

Fondateur

NGUYỄN-CHÁNH-SÁT

DIRECTEUR — RÉDACTEUR EN CHEF

(Tổng-lý, kiêm Chánh-chủ-bút)

PUBLICITÉ

ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES

La ligne de 0=065 de large... 1 \$ 50
Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés.

Pour les annonces commerciales on traite à forfait.

RAO BÁO

Những lời rao báo về việc thương mại, xin gửi thơ, hoặc đến tại Bồn-quán mà thương nghị.

Direction, Rédaction et Administration: 71, rue Pellerin. — SÁNGON.

Ông nào mua báo xin đóng giùm tiền trước

MỤC LỤC

1. Luận về loài bò.
2. Nghé trồng thuốc
3. Nam-kỳ Nông-nghiệp Tương-tê Tổng-cuộc.
4. Phú-quốc du ký.
5. Tình cảnh mùa màng.
6. Đông Dương kỷ niệm.
7. Thế-giới tân văn

8. Điền tìn.
9. Đông-dương Thời sự — Tin mừng.
10. Đơn xin tăng lương.
11. Thời hải.
12. Mộng du Thế-giới ký.
13. Minh tạ lương-y.
13. Nghĩa hiệp kỳ duyên.

房藥大堂天二 NHỊ-THIÊN-ĐU'ÔNG

TIỆM LỚN TẠI QUAN-ĐÔNG TINH THANH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KY
Ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn. — Téléphone N° 358

PHỤ-KHOA KIM-PHUNG-HUỖN

Thâm mà đôn-bà khác hơn đôn-tông thì chỉ có 2 điều: 1° đường kính, 2° sanh-đế mà thôi. Nên kẻ muốn sanh con thì trước hết phải lo che đường kính đều đặn. Nếu đường kính chẳng đều thì khó mà có thai cho đặng, ấy là phần nhiều, gốc bởi ngoại-cảm, lực-dâm, hoặc tại lo, rấn, buồn-bực, ưu-huật trong lòng, làm cho khí huyết hao mòn, sanh nhiều chứng bệnh, đều do đường kính không đều mà ra.

Tiền-đây, là ngày đặng phương thuốc máu-nhớt của ông Tê truyền lại đến nay, hằng gìn lòng cứu giúp cho đời, lựa những thuốc tốt, gia công chế ra mà làm huân để trị cho các chứng bệnh đôn-bà đều đặn đặng.

Còn như bình thời mà thường uống thuốc này, thì khí huyết đầy đủ, chẳng hề sanh bệnh, mà sức sanh con sẽ càng nhiều, chỉ như đôn-bà có thai mà uống thuốc này, thì lại đặng an thai bền chắc, chứng sanh con ra đặng mạnh mẽ nữa, ấy là một phương thuốc rất hay, để trị các chứng bệnh đôn-bà hiện nghiệm như thần đó.

Chỉ trị các chứng kể ra sau này:

- 1° Đường-kính hoặc trớt, hoặc sọc, hoặc ít, hoặc nhiều;
- 2° Bạch-đãi, Bạch-dâm, ra hoai không dứt;
- 3° Đường kính hoặc vàng đục, hoặc đen bám;
- 4° Khí huyết dồn hư, đường kính không có;
- 5° Hoặc đường kính ra nhiều quá, như muốn sanh bé;
- 6° Đường kính đi nghịch, sanh ra thể huyết, sưng bụng thì đau;
- 7° Thân thể chẳng yên, này-xâm một máy, ăn uống không tiêu;
- 8° Đau lưng, mỏi gối, vàng mắt, đau gáy;
- 9° Thai động chẳng yên, trong bụng con hoai;
- 10° Bị rớt ở ngoài thì đau, hoặc ứ-nhau không ra.

Tham khảo thêm ngày trước ở đây.

với nước trà. Còn đôn-bà dễ thì phải dùng nước dãi con nít mà uống với nước thuốc.

CỬ-AN: Những đồ sông-sít, lạnh lẽo, cũng là đồ rang-nướng nóng nẩy, độc-dịa chẳng nên dùng.

Mỗi hộp 2 huân, giá là..... 1 \$ 00

THUẾ SANH ĐƯỢC THỦY

Hiện nay là đời Y-học phát minh, họ nêu nghệ-Y-thuật đã nghiệm cứu hàng ngàn năm nay, nhưng mà đời càng tiến hóa chứng nào, bệnh gì càng sinh nhiều cứ ư ợ lạ lùng chứng này, cho nên phép làm thuốc cũng phải thay đổi mà chế luyện thì mới thích hợp với đời. Nay Bồn-dương có chế một nước thuốc này rất hay thần hiệu để trị các chứng kể ra sau này:

Về các chứng bệnh,

- Đôn-màu cảm mạo,
- Nóng-lạnh nhức đầu,
- Triệt chứng dịch hạch,
- Hoạt loạn mửa ỉa,
- Đau bụng sinh bụng,
- Trúng phong trúng đâm,
- Đãi tinh nhờn sự,
- Cảm gió sanh ho,
- Kiệt máu kiệt dâm,
- Nhiệt mồi cũng mình,
- Tinh thần bất hòa,
- Trúng thử phát nóng;
- Thủy thổ bất phục,
- Vị chằng tiêu hóa,
- Bị ghê dạy sóng,
- Sợ phong chạnh rét,
- Da ngứa nổi sần,

CÁCH DÙNG: Người lớn mỗi lần uống nửa ve, bệnh nặng phải uống nhiều hơn. Con nít mỗi lần uống từ 15 giọt đến 30 giọt. — Con nít chưa đầy 5 tháng

uống 6 giọt, uống với nước trà cứ nửa giờ thì uống một lần, trong uống ngoài thoa, rất nên công hiệu.

Mỗi ve giá là..... 0 \$ 10
Mỗi 10 ve..... 0 90

NHỊ-KHOA-CĂNG-CO-TẮNG

Chủ trị con nít cấp mạng kinh phong, các chứng bệnh của con nít kể ra sau đây:

Cảm mạo thương hàn, mình nóng, mặt đỏ, đăm ngàn chẹn, con mắt lảo liển, hoặc trợn trắng, cứng rặng, cứng hàm, bất tỉnh như sự, miệng mũi trũng khí, trong ruột đau thốc, hơi thở khô khè mà làm ra ho, hoặc khóc đêm và giật tay giật chân, đường đại huật bón, hoặc miệng mồm khó khàn lại hay khác nước, ấy là chứng CAP-KINH-PHONG phải dùng nước trà mà uống với thuốc tán này.

Còn như thoát nóng, thoát lạnh, khi mửa, khi ỉa rút tay, rút chân, da mặt xanh, vàng mắt, ốm gầy, khô khè, ọc sữa, ăn uống chẳng đặng, hoặc có nước mắt đêm ngủ con mắt không nhắm đường đại đường tiểu không tở, tay chân lạnh ngắt, rét lâu chẳng hết, ấy là chứng MẠNG-KINH-PHONG, phải dùng nước gạo rang mà uống với thuốc tán này lập tức thấy hiệu nghiệm.

Cách dùng: Con nít trong tháng tới 3 tháng uống mỗi ngày 1 gói phân làm 2 lần. Từ 4 tháng tới 12 tháng mỗi ngày uống 1 gói. Từ 4 tuổi sập lên mỗi ngày uống 2 lần mỗi lần 1 gói. Còn con nít ngày thường muốn nó ăn chơi thì mỗi ngày cho nó uống nửa gói, uống với nước trà thì trừ đặng các chứng bệnh và mạnh mẽ trong mình.

Mỗi gói giá là..... 0 \$ 25

BẠCH TRƯỢC CAO

Thuốc này để trị các bệnh lậu, hoặc đái gắt, lậu mủ, hoặc trắng hoặc vàng, hoặc lậu kẻ lậu huyết chảy ra đấm đờ, cứ theo phép mà dùng thì hết, lại trừ đặng các chứng bệnh độc.

Trong mỗi hộp đều có chỉ cách dùng.

Mỗi hộp giá là..... 0 \$ 0

Ai muốn mua nón

Kính cáo cùng chư quý ông và quý thầy đặng hay.

Tôi là Nguyễn-văn-Mít chủ tiệm bán nón lại đường d'Adran môn bài số 110, Kể từ ngày 1° Avril 1918, thì tôi dời tiệm qua đường d'Ormay môn bài số 65.

Xin quý ông và quý thầy nhắm lúc nhàn du, xin ghé tiệm tôi xem chơi, thì tôi sẵn lòng tiếp rước.

NGUYỄN-VĂN-MÍT
65, RUE D'ORMAY, 65 — SAIGON

Annam trồng răng

PHAM-TRUNG-TIN
8 đường Amiral Courbet giữa chợ mới Saigon

Kính cùng quý ông quý bà đặng hay tại tiệm tôi trong răng trắng răng đen bạch răng vàng sữa răng-trắng răng theo thể thức Langsa.

Ước trong qui-vị thương tình có cần dùng trồng răng, xin đến tiệm tôi thì tôi sẽ hết lòng làm cho vừa ý quý-vị.

Cần cáo PHAM-TRUNG-TIN

TRUYỆN Gian-Thương bạc hãnh

Mới xuất bản

Xem truyện này rất có thú vị về cuộc tranh thương, giá mỗi cuốn 0\$ 10.

Tại quán Nong-Cổ Minh-Đam và Công-luận-Báo có bán.

NHỊ-THIÊN-ĐU'ÔNG

PHARMACIE ASIATIQUE
38, Rue de Canton — Cholon
Tiệm chính ở tại Quảng-dông, ông Lương-y Vi-tê-Sanh chế ra

Suru-Độc-Linh-Dược

(THUỐC TRỊ BỆNH TIÊM-LA)

Bệnh Hoa-liêu, là một mũi giặc lớn trong đời văn-minh thế giới, hề mang-lây nó, ăn chẳng biết ngon, ngủ không yên giấc, ấy là một giống bệnh rất thảm, rất độc, cho nhân-quần xã-hội. Bởi vậy cho nên từ xưa đến nay những anh hùng hào kiệt, có nhiều n, ười vì nó mà phải bỏ mình cũng tuyệt giống, hoặc di truyền lại cho vợ con, ấy cũng đều là do làm phương thuốc.

Chớ như tiệm tôi đây, từ ra làm thuốc đến nay, vẫn trị các bệnh Hoa-liêu cũng đã nhiều, gần khắp trong thế giới, cho nên mới thấy đặng nhiều cái mới lạ mà nghiệm ra, vì có nhiều thầy trị bệnh Hoa-liêu thì hay dùng những vị Bã-đậu sương mà cho mạnh, hoặc dùng vị Thủy-ngân mà dâng xuống, như vậy thì chẳng những là hại thân mà lại không còn sanh con nữa đặng, ắt phải tuyệt giống tuyệt nòi, cái sự hại ấy rất to. Vả chẳng hề cái độc mà nó vào mình, thì nó cứ vào theo này nơi mạch máu, chớ không phải là ở ngoài một chỗ, nếu xổ như vậy mà xổ ra mà nơi mạch máu trong cả châu-thân đặng sao? Bấu quả là lúc cái nhiệt độc nó đương hành mà cho xổ ra, hoặc cho nó hạ xuống, đặng mà làm cho bệnh giảm xấp thời đó mà thôi, chớ nói lành chỗ độc ấy hay là mạnh trong mình một hai tháng thì là làm to lớn đó.

Bởi tôi xét rõ các cơ ấy, nên phải tìm các phương hay và hiệp với các ông Lương-y đặng nghiệm cứu các chứng bệnh ấy mà chế thứ thuốc này ra đây, để cứu cứu người và cứu đời, và lại làm thuốc cũng là hòa-bình, không ngưng cũng không xỏ làm, bệnh này thì mỗi ngày xổ một lần, còn bệnh nhẹ thì mỗi ngày xổ một lần, không đau bụng, cũng như thể người mạnh lại dẫn vào các nơi mạch máu mà đuổi các chứng độc, hoặc theo mồ hôi, hoặc theo đường tiểu-tiện, hay là hơi thở mà ra. Cho tới người không phải bệnh Hoa-liêu mà uống nó, thì nó cũng làm cho huyết dịch sạch sẽ, ăn được nhiều, ngủ yên giấc và sửa diện-mạo sáng láng, tinh-thần khỏe khoắn.

Chỉ trị các chứng bởi bệnh Hoa-liêu kể ra sau này:

Phong thấp đau xương,	Bán thân bất toại,
Tim-la lở loét,	Dương-mai mọp mọp.
Đau bệnh khớp-xoài,	Ưng thư loét ghê,
Huyết khô huyết độc,	Lát voi lát đồng tiền,
Ghê độc lỵ lỵ,	Vô danh thủng độc,
Hạch nơi chỗ độc,	Các chứng độc ngoài da,

Như ai có bị mấy chứng bệnh này thì xin đừng có tiết tiền, hãy mua mà uống, về thuốc này trừ dứt nợ chẳng còn tái đi tái lại nữa. Cách dùng: Mỗi bữa sớm mai uống thuốc nước một muỗng, và tối trước khi ngủ một muỗng. Còn thuốc hũa, uống mỗi bữa ba huân sau khi ăn cơm trưa và tối, phải tắm mỗi ngày một lần và phải cố ăn đồ chua, để sống sít.

Mỗi ve thuốc nước và thuốc hũa giá là..... 0 \$ 00

Tiệm khắc con dấu

Kính tờ cùng QUI-KHÁCH đặng rõ :
tiệm tôi khắc con DẤU-BÔNG, CAO-SU
đủ kiểu cũng có đồ phụ tùng theo
cuộc con dấu và chạm BẮN-ĐỒNG bản đá
CAM-THẠCH đá mộ, vân vân, có bán
nón tây đủ thứ, bán sỉ và bán lẻ. Giá rẻ
đó tốt mà làm mau, nếu QUI-KHÁCH
ai muốn dùng kiểu nào, xin gửi thơ cho
tôi đặng lấy CATALOGUE lựa kiểu mà
dùng thì tôi sẽ hết sức làm cho vừa ý.

TRAN-DUY-BINH
Graveur

130 RUE PELLERIN 130. — SAIGON

Các ông xem báo

Chư ông muốn về binh cho
thiệt khéo, thiệt giông, xin đem
hình đèn mươn uệm họa-chơn-
dung của M. Nguyễn-dức-Nhuận;
thì ai sẽ dặng vui lòng đẹp mắt.
Tiệm này được nhiều nhà sang
tượng ngợi khen. Hình vẽ đề trăm
nam không phai.

Thợ vẽ uệm này đã có bằng cấp
tốt nghiệp về nghệ vẽ và ở cái bang
cấp của hội dau xảo Đông-Dương
bạn khen. Quý-vị muốn biết rõ, xin
viết thơ hỏi, tiệm này sẽ gửi cho
một tờ cao bạch có cất ngựa rõ
cách vẽ và đề thước tất giá cả phân
minh. Gửi thơ, hình, hoặc mandat
xin để bao thơ như vậy:

M. NGUYỄN-DỨC-NHUẬN
Nº 28, Boulevard Paul Bert.
SAIGON,

Thi-ngọc hiệu

TIỆM TRỒNG RĂNG RẤT KHÉO

Kính lời cùng chư quý-ông qui-bà được rõ
Nguyễn khi trước tôi thường ở trồng răng tại
tiệm M. Villaruelle ở đường Marins (Cho-lon),
hơn mười mấy năm, Lục-châu chư quý-ông đều
biết tôi và cũng đều khen ngợi nghề trồng răng
của tôi đã chắc lại khéo mà uệm mau.

Hiện nay tôi đã tách riêng ra mà lập một
tiệm tại đường Avenue Jaccaréo, môn bài số 54,
nơi nhà âm-cong (đó cũn) của ông Huỳnh-tri-Phu
(Chợ lớn).

Vậy tôi kính xin lục-châu chư quản-lữ vụ
lông chèo cò, đèn giúp tôi là người đóng hàng
thì tôi lấy làm thâm cảm chàng cùng. Tiệm tôi
có trồng đủ thứ răng và nhiều cách lạ hơn các
tiệm, khéo chắc vô cùng.

Ai đau răng như răng tôi cũng có thuốc, ai
răng hỏng tôi sửa và sửa lại cũng hết hỏng. Còn ai ở
xa xuôi thì gửi thơ cho tôi, hoặc ở gần mà không
muốn đến tiệm, thì tôi cũng sáng lòng đến tận
nhà qui-khách mà làm cho, mà cũng không
tính giá tiền mất hơn đến tiệm. Còn như qui-
khách muốn trồng mau, nội trong 1 ngày cho
rồi, thì xin phải đến tận tiệm, tôi sẽ hết sức làm
cho vừa lòng qui-khách.

Còn việc trồng răng thì tôi bảo-chứng trong
5 năm, nếu có sự ra thì tôi làm lại không tính
tiền.

Tiệm tôi đây việc trồng răng chắc chắn hẳn hơn
mà tiền công lại tính rẻ hơn các nơi khác.

Nếu ai dám mời đến cho tôi mà muốn trồng
răng thì tôi tính tiền công phân nửa, bằng chàng
trồng thì tôi cũng tính tiền bù-hổng cho bách
phần chỉ thập (10 %).

Chủ-nhơn, Dương-ngọc-Tỷ cần khải.

Avis aux voyageurs

Messieurs les voyageurs qui ont à prendre
le train sont informés qu'au Café
Restaurant THAI-BINH, 136 rue Colonel
Boutonnet en face de la gare centrale
de Saigon, ils trouveront en même temps
que des consommations de premier choix,
un service de cuisine très soigné, et des
produits divers d'épicerie et de pharmacie.

Aux personnes habitant la Ville, le
Café Restaurant Thai-Binh offre aussi, à
des prix très modérés, des repas soignés.

Prix spéciaux pour les pensionnaires.

Tiệm hiệu THÁI-BÌNH ở ngang nhà
giày xe-lửa chánh Saigon đường Colonel
Boutonnet số 136, có bán lẻ rượu tây,
(Café Restaurant) và có trữ bán sỉ và
bán lẻ những thuốc Langsa và đồ tạp hóa
Langsa như bánh hộp cá và rượu tây
đủ thứ (Epicerie).

Rao trong lục châu như Annam ai
muốn lập tiệm bán hay là đồ tạp hóa
Langsa tranh thương cùng chệp thì viết
thơ cho tiệm này mà thương nghị.

Giá bán rẻ lắm.

Tiệm này cũng chịu lãnh mua giùm
các thứ hàng hóa khác, bất kỳ là vật
chỉ, cứ theo facture mua, tính tiền công
3 %.

MAI-VÂN-LƯỚC.

CÓ MỘT MÌNH
HANG
DENIS FRERES
làm Đại-lý, có
trữ hộp quẹt
hiệu này nội cõi
Đông - Dương
mà thôi.

Hộp quẹt này gửi bán khắp nơi, có một su nhỏ một hộp mà thôi.

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

LUẬN VỀ LOẠI BÒ

(ĐỀ GIÔNG VÀ NUỒN)

(Tiếp theo)

Người ta thường lúc mua bò,
thì lựa bò cho được nặng cân,
vì bò nặng cân thì được nhiều
thịt; như muốn cho bò được
nhiều thịt, bán dạng tiên, thì chủ
nuôi-bò phải biết cách nuôi bò;
thường loại bò không ưa chỗ sinh
lấy, hoặc nơi đông đảo chật hẹp.
Chúng ta thấy bò kéo xe rất và xe
trười nước ngoài đường ôm tong,
thiếu đều đi không nổi, hết thầy
mày con bò ấy chẳng có con nào
mà không bị bệnh lao. Bởi vì bò ấy
ăn thạt thường, bữa đói bữa no,
lại nhốt chung một chuồng đông
quá nên ỉa dãi hôi thúi, làm cho
thanh-khi không có mà thay đổi
cho thường. Và lại mấy người
cu-li trười đường hay là chở rất ậy
không chút lòng thương tiếc loài
vật, không biết rằng: tuy nó là
thú, song cũng biết đau đớn như
mình, cứ đánh thì, không kể
đầu đuôi chi hết.

Người phương Tây mới qua
xứ ta, trông thấy mấy con bò
nhà-nước ấy, thì lầm tưởng là
xứ ta có trồng những bò chệt mà
đó thôi; chớ như chủ nuôi bò
mà biết sáng sủa, cất chuồng cho
rộng, trong đồng cỏ, cho có gió
nhiều, sự ăn uống phải cho có
chứng thì bò đã được mập mập
mà lại lớn con. Kia như miệt
trên, thường đem mây chủ bán

hàng bông bát bó cho hàng xuồng
Saigon mà bán mỗi buổi chợ, bó
đó con nào cũng mập tròn và bộ
mạnh chớ lắm; thầy vậy rồi thì
chủ nuôi bò, phải gia tâm tìm
thế nuôi cho bò mình thật là giông
bản cho ngoại quốc mà lấy tiền.
Thường miệt hậu-giang, bất kỳ
là tháng nào đều có cỗ non luôn;
mà lại nếu được mỗi buổi sớm
mai, lúc cỏ còn ngậm sương, mà
thả bò cho ăn thì càng tốt; ăn
vậy thường thì bò mau mập lắm,
loại bò vân sọc giông lạng xanh
(mông) mà nếu nuôi nó gần nhà
hoặc chỗ sấm huật, nghĩa là
không trồng trái cây nào, thì loại
mông ấy nuôi con bò phải mất
sức.

Bò là một loài thú tốt thịt, người
Langsa ưa thịt bò lắm; vì thịt nó
đã bỏ mà lại hiền hơn thịt muông
thú khác. Về phần ăn thịt thì chủ
nuôi bò đã được một mỗi lợi
rồi, còn một phần bò để chớ
chuyên đó nặng hoặc để cày bừa
rượu rầy thì lại càng được ích
lợi nhiều bề; tánh bò không
phải hun hàng giữ tợn như trâu,
lại sừng của nó không kinh cang
nên mây chỗ đó-hội phải dùng
nó mà kéo đờ, tuy rằng nó nhỏ
hơn trâu, song nếu biết cách
nuôi thì sức chớ không thua trâu
bao nhiêu. — Chủ nuôi bò nào

mà ở gần Saigon, tức là về sự
cho bò ăn ắt kém, bởi nơi kinh-
thành không có cỏ đủ cho bò
ăn. — Vậy thì mây ông nên đem
ghe xuống miệt dưới, cắt cỏ tươi
cho nhấm, như loại cỏ ông, cỏ
ngựa cỏ song-chàng là thứ cỏ bò
ưa hạng nhất, lại nó có khô cũng
không hết thú chi, bởi chỉ nó
giai lắm, mây ông nên cắt cho
nhiều chớ về để trữ cho bò ăn.
Vì muốn lấy lợi to phải gia công
mới được. — Về việc mua bò bên
Pháp-quốc mà để giông thì ông
Guyonnet có xin nhà-nước xuất
bạc công-nho, trả luôn về tiền
chờ; ông Guyonnet xin mua ít
nửa là hai con bò đực, rồi đem
về cho nhậu bò cái xứ ta mà lấy
giông; nếu không có bò cái
bên Pháp-quốc thì phải lựa con
bò cái nào lớn tốt của chủ bò xứ
ta mà lấy giông.

— Tưởng khi mỗi việc, miêng
là được lợi dân ích nước thì
Chánh-phủ cũng nên ra ơn, trông
vào, đặng giúp bề tận-bộ cho quốc-
dân nhờ. Tờ phúc bảm của ông
Guyonnet gửi cho hội « nuôi thú
vật » hồi năm 1914, theo lời xin
quyết của ông Guyonnet:

- 1° Lập phần thưởng để dục
lòng các nhà nuôi thú vật;
2° Thiết lập chợ phiên theo
mùa;
3° Hội phải mua 2 con bò đực
bên Tây đặng lấy giông.

— Theo lời ước xin thì hội
ưng lập phần thưởng, nhưng nói
ràng để góp tiền đủ rồi sẽ thi
hành lập tức. Còn về việc lập
Chợ-phiên thì hội cũng cho là

Muốn tranh thương với khách-trú, thì chúng ta phải hùn hiệp với
nhau mà lập một hàng Tàu.

cân-ich, nên hội sập đặt sẽ khởi mở cho đầu xào. Qua vấn-đề thứ ba, lúc ông Guyonnet về Pháp-quốc hội có cạy mua 2 con bò.

— Vậy mà, Tỉnh ra đã trót 6 năm rồi mà chẳng thầy Quốc-dân ta được nhờ cạy chi cả. Vậy thì quyền-lợi của xứ sở ta ít ai kể cứu giùm. Nghĩ có nên buôn chẳng??

NGUYỄN-THÀNH-ÚT.

Nghề trồng thuốc

(Tiếp theo)

Đền mùa lặt lá thì mình nên lựa lúc trời thiếp còn nắng từ 11 giờ rưỡi đến 3 giờ rưỡi, mà hệ ngất gốc ngất trên cái ngăn chừng năm sáu phân. Ngất rồi bỏ xuống đất cho nó hêu đi trong một khắc đồng-hồ (15 phút) làm như thế đứng cho nó im lá không rách, chừng mới chống đồng trên khiến tre đơm vô nhà phơi khô.

Muôn cắt một cái nhà phơi thuốc, nếu như mình trồng 10 mẫu thì cắt một cái nhà để phơi hệ cao chừng 8 thước, bề dài 40 thước, bề ngang 14 thước, lợp lá, vách lá cũng dựng. Phải làm một cái cửa lớn hai cánh và vài cái cửa sổ hữu mở ra vô cho thoáng khí. Còn cột thì dựng hai hàng làm thế nào có đường đi ở chính giữa chừng 2 thước, cây cột này cách xa cây cột kia chừng 3 thước, làm như thế thành ra như có từ căng 6 thước bề dài, 3 thước bề ngang.

Trước khi, đơm cây thuốc vô nhà mà phơi thì mình nên coi cho kỹ từ cây có sâu bọ hay không, rồi đó mình treo nó lên, mà hệ treo nó lên thì nên treo lộn ngược nghĩa là treo cái ngọn trở xuống, treo dài từ căng, mà đường quện, nhiệt là những cây thuốc nào mình mới ngắt cách vài ngày thì treo phơi riêng cách một căng với những cây mới ngắt. Mình cứ đóng cửa trong 8 bữa nếu ở ngoài khi trời nóng lắm thì mình phải đóng cửa cho lâu không biết chừng cho đến 20 ngày cũng còn đóng nữa: Phải biết rằng

lá thuốc không phải nó khô liền đâu, cái đợt của nó cũng còn tươi xanh, rồi lần lần nó đổi màu như trái chanh, còn nếu mình phơi khô nó liền thì lá nó cứ xanh mãi: Đền nửa ngày thì nên để cho nó thoáng khí có hơi lọt vào, mây việc ấy phải làm cho kỹ càng mới được.

Nếu lá nó khô quá thì tôi nên cho hơi nước lọt vào hầu cho nó mịn lại. Đền chừng là hết thấy đến khô thì mình lặt ra từ lá rồi gói lại từ gói 30 tới 35 lá. Khi gói đó thì nên mở hé cửa đủ có ánh sáng đứng thấy mà làm mà thôi, chỗ nên mở hoạt. Hệ gói thì lá nhỏ lựa theo lá nhỏ, lá lớn lựa theo lá lớn mà gói, và lại là nào ở trên ngọn thì để riêng lá nào ở dưới gốc cũng để riêng.

Nói qua việc ướp thuốc thì tâm vắng để mà ướp đó phải để khỏi cao mặt đất ít nữa gần một thước, đoạn mình mới lấy những lá ở thấp mà chống đồng từ nửa bồn thuốc gốc và mình ướp lần đầu cho đến 40° Centigrades, còn những lá ở phía trên và ở chính giữa thì phải làm kỹ càng lắm, phải để chống đồng dài bốn hàng bề dày và bao chiều lại; rồi đó cứ đờ ra cho thoáng khí mỗi ngày bốn lần, làm như vậy trong bốn năm ngày thì đủ cho nó khô.

Làm vậy rồi mình mới ướp nó lần thứ nhất cho đến dựng sự nóng của con người; lúc đó mình lại mở cửa ra mà bỏ lại nhiệt là phải đơm để chính giữa mấy bó lá nào ở dưới và ở trên, mà phải lấy tú là gỡ ra nhẹ-nhẹ chớ nên làm mạnh rách lá hết đi.

Ướp lần thứ nhì cho đến 40 chữ, rồi đó mình để đồng lại, chừng mới lấy cái hàng-thermometre để giữa ông tre mà coi chừng chữ nó lên lần từ 5 chữ 5 chữ, làm như vậy nếu mà chữ lên mau quá thì phải gỡ bỏ ra liền mà cho nó thông hơi; Có nhiều khi cần phải đơm hai đồng mà trộn lại nếu ướp đó chữ khác nhau.

Lên đến 55, 56 chữ thì thuốc đã thấy ngon và thấy màu thuốc hút rồi da; chừng đó mình mới lựa màu nào theo màu này, lá lớn theo lá lớn, lá nhỏ theo lá nhỏ; rồi đó mới để cho nó thấm cho đều.

Ấy là tôi luận sơ cho chư-tôn biết và cầu xin các nhà nghề trồng thuốc nên

thầy đều chỉ sai cùng là khuyết điểm thì xin sửa lại cho nhóm ấy là làm ơn cho tôi mà lại giúp cho đồng-bang ta được.

Phải biết rằng ông bá-tước Alf. Abaco là một nhà trồng thuốc danh tiếng mà ngài còn nói thuốc Annam ta nếu mà biết ướp chế thì ngon hơn thuốc ở Sumatra và Bornéo bội phần.

Đờ, các nhà có tư-bôn và nhà nghề trồng thuốc cũng nên thừa cơ hội này mà làm thế nào cho thuốc Annam ta bán được thể mới có lợi, bằng chẳng thì là rất uổng, lợi của ta mà ta không được hưởng.

TRẦN-VĂN

Nam-kỳ Nông-nghiệp

TƯƠNG-TÈ TỔNG-CUỘC

Bổn-báo chúng tôi lấy làm hân hạnh mà nghe được tin rằng ông Trần-trình-Trạch, là Hội-đồng quản-hạt, Hội-trưởng hội Nông-nghiệp tương-tê Bạc-liêu, hiệp với quan chủ-tính Bạc-liêu, muốn gom hết các hội Nông-nghiệp tương-tê ở các tỉnh, hiệp lại làm một hội lớn, gọi là NAM-KỲ NÔNG-NHIỆP TƯƠNG-TÈ TỔNG-CUỘC. Đã có gởi thư mời hết các hội rồi, ngặt vì các hội trong các tỉnh sập đặt chưa xong, nên chưa té tựu được.

Và trong hai ba năm nay bổn-báo chúng tôi vẫn thường bàn luận về cái vấn-đề này, ước trông cho các hội Nông-nghiệp tương-tê trong các tỉnh thấy đều thành lập, rồi hiệp lại với nhau mà lập một hội lớn gọi là Nam-kỳ Nông-nghiệp tương-tê tổng-cuộc, cho có thể mạnh đặng chung lo với nhau mà bảo thủ lấy mới lợi nhà.

Nay nghe ông Trần-trình-Trạch cũng sẵn lòng mà toan lo việc ấy thì bổn-báo chúng tôi rất vì cái chủ-nghĩa của ngài đờ-xương đó.

Bổn-báo chúng tôi cũng hết lòng ước trông cho chư-qui-hội trong các tỉnh cũng đồng vui theo cái chủ-nghĩa này mà lo lập cho mau thành tựu, thì nghề nông trong xứ ta mới có cơ tân phát được.

NONG-CO MIN-DAM.

Phủ-quốc du-ký

(Tiếp theo)

Anh em tôi ở tại hòn Phủ-quốc ba ngày qua đến ngày thứ năm nhằm 29 Avril là ngày anh em tôi từ giả hòn Phủ-quốc xuống một chiếc ghe nhỏ là ghe của hai ông Hội-đồng mượn giùm; chiếc ghe này tuy nhỏ hơn chiếc ghe thơ hôm trước, song coi bộ nhẹ nhàn, bươm lái vững vàng, ít lo đều nzuoy hiem.

Khi dùng cơm trưa rồi thì đã quá 12 giờ, anh em tôi liền từ giả quan Phủ, ông Phan Cơ và hai ông Hội-đồng, rồi hồi bạn vát đồ hành-lý xuống ghe, lấy neo chèo ra khỏi cửa Dương-Đông rồi mới xỏ bươm mà chạy.

May mắn thay cho anh em tôi, ở tại Phủ-quốc có ba ngày mà ngày ra về lại gặp lúc trời đổi gió.

Ấy rõ ràng là:

Khi nên trời thuận một bề, Ngày đi gió chướng, ngày về gió Nam.

Tôi xin nhắc lại cho chư-tôn rõ rằng bao nhiêu hòn nằm tại trong miền Nam-hải ta đây, duy có một hòn Phủ-quốc này là lớn hơn hết; nhớ lại Tiên-đề ta xưa là Đức Gia-long, lúc ngài thân chinh với lũ giặc Tây-sơn là ba anh em Nguyễn-Huệ, nhơn thất cơ, Ngài phải chạy ra trú ẩn tại hòn này, chỗ ở của Ngài đóng tàu, đèn nay dấu tích vẫn còn rành rành; thầy cảnh tượng ngày nay rồi nhờ đến công-lao của Tiên-đề mà ngài ngui, khiến cho khách nhân-du cũng chạnh lòng hoài cổ.

Khi ghe ra khỏi cửa Dương-Đông xa rồi, gió Nam thổi thẳng lên, bươm giông ba cánh, phăng phăng lướt sóng tách rời, qua 11 giờ khuya thuyền đã vào tới cửa Cấn-vọt (Kampot).

Tại đây lại có một cái đồn của sở Thương-chánh, để phòng tra xét những ghe buôn ra vào chở hàng hóa lậu, vì miệt này kề cận nước Xiêm, ghe Xiêm thường lai vãng.

Tuy chiếc ghe của anh em tôi đi đây không phải là ghe buôn bán, không chở hàng hóa chi; song theo phép thì cũng phải đậu lại đó, sáng ra trình đồn rồi mới được vào.

Sáng ra ngày thứ sáu, 30 avril; trình đồn xong, ban bè com nước rồi trời phát gió mới kéo neo xỏ bươm chạy thẳng một lo, lối 9 giờ mới đến chợ Cấn-vọt.

Tại đây cũng có nhà khách (Bungalow) Nhưng mà anh em tôi nghe nói có khách-sang của người Annam là M. Trương-vân-Tài phòng vì sạch sẽ, nên anh em tôi phải tìm đến đó mà nghỉ; vì trong việc thương-mại của đồng-bào ta, hề ai có thể giúp nhau nhau thì giúp, đầu nhiều ít chi cũng phải; Ấy là cái nghĩa-vụ của chúng ta phải làm trong lúc này đó.

Khi an trí đồ hành-lý xong rồi anh em tôi mới dắt nhau giao xem phường phố và kiểm thăm địa-phương.

Xứ này cũng là một tỉnh-thành của Cao-man, có tòa Công-sứ (Residence) có nhà thờ giầy thép, có tòa Thương-chánh, có học-đường và nhà-thương, phố xá lầu đài cũng như các tỉnh khác; duy khác có một điều là cái nhà chợ cất theo kiểu Cao-man mà thôi. Thiên-hạ buôn bán đông đảo, vườn tiêu cũng nhiều.

Tỉnh này gần hòn núi Tà-lon (chaîne de L'éléphant), tại tỉnh-thành đi đến chơn núi là 9 ngàn thước. Núi này đã cao lớn mà lại dài, thường khi nội cõi Đông-Dương này chúng có hòn núi nào mà cao hơn nữa. Từ dưới đất lên tới đỉnh núi, đo ngay lên tới là 1 ngàn lẻ 52 thước; có một cái đường đi từ thành lên tới chót là 10 ngàn thước, có một cái đường đi từ chót tới đỉnh núi, xe hơi chạy vòng quanh lộn cho bớt dốc, nên nó phải dài cho đến 26 ngàn thước, nếu tính từ tỉnh thành Cấn-vọt mà chạy thẳng lên đến chót núi Tà-lon thì là 35 ngàn thước. Núi này đầu năm tại Cấn-vọt mà dưới nó thông xuống giáp với xứ Sán-tà-Bun (Chantaboun) Xiêm-la-quốc.

Chiều ngày ấy lối 4 giờ, anh em tôi mượn một cái xe hơi chạy ra hòn Bạch-mã (Kep) chỗ này tục quen kêu là hòn chớ nó cũng dính với đất liền. Trên thì núi dưới thì bãi biển, xe hơi chạy vòng trên đường núi ngó ra biển thấy hòn này hòn kia lần xăn trước mặt, phong cảnh rất xinh, cỏ hoa thành mậu; hai bên đường núi phượng phát mùi hoa, bay

thơm nực mũi, tinh-thần sáng khoả đường như đã thoát khỏi chốn hồng-trần mà vượt lên cõi Tiên-san rồi vậy, Nghĩ lại cái kiếp con người, hề được một buổi thảnh-thơi ấy rõ ràng là thần tiên một buổi đó. Chẳng biết về sau, những khách nhân-du kinh quá lối này mà có cái cảm-ứng như tôi vậy chăng?

Tại đó cũng có khách-lưu (Bungalow) để cho khách nhân-du nghỉ ngơi hóng mát. Người Tây ở miệt Nam-vang, Tà-keo, Vông-Trách, Hattien và Cấn-vọt, thường hay ra ở hóng gió tại chỗ này. Từ Cấn-vọt ra tới đó chừng hai mươi ngoài ngàn thước; hai bên đường có ruộng, có vườn tiêu và vườn cau, lại cũng có trồng cây thốt-lốt.

Anh em tôi giao chơi độ chừng 1 giờ rồi trở về Cấn-vọt.

Về đến nơi thì đã 6 giờ ngoài, có M. Lê-tấn-Bừu, đang làm Giáo-sư tại tỉnh, hiệp với mấy thầy: Hồ-dăng-Vang, Blondeau, Ng-vân-Nhật và Trần-quang-Nhã mà đãi anh em tôi một bữa cơm rất hậu.

Đêm ấy anh em tôi nghỉ ngay tại Cấn-vọt, sáng ra bữa sau nhằm ngày thứ bảy, 1er Mai 1920, 7 giờ sớm mai đơm điếm tâm rồi, anh em tôi liền đi từ gia anh em, rồi lên xe hơi nhằm Nam-vang trực chỉ.

Đường từ Cấn-vọt (Kampot) lên tới Nam-vang 148 ngàn thước, muốn ghé Tà-keo cũng có đường tẻ vô đến tỉnh-thành. (Từ Cấn-vọt đến Tà-keo 85 ngàn thước.)

Xe chạy khỏi Cấn-vọt chừng hai mươi ngoài ngàn thước, hai bên đường những cây danh-mộc như là: sao, đầu, cam-xe, cà-chất, gỗ, trát và giá-tị mọc lên, rừng núi thanh u, khe suối trong veo, bèo xanh nước trắng; chỗ thì đồng không mông-quạnh, hoa thảo xanh ri, mà nhất là huỳnh-mai, mọc dựa theo mé đường, nhành lá điểm dả, rất toại lòng du-khách.

Những nhà làm vườn, nếu đem vốn lên đây ruộng phá mà lập vườn trồng cao-su hoặc trồng cà-phê thì ít lấy lợi to chẳng chi hơn được.

Từ Cấn-vọt lên tới Nam-vang, xe cũng có ghé năm sáu chỗ ngặt vì tên mây chỗ ấy đều kêu theo tiếng Cao-man, khó mà nhớ cho rõ được. Lên gần Nam-vang chừng nào thì đường đắp cao chừng này, (vì sợ qua lối tháng 7, tháng 8, nước sông lớn tràn xuống mà phải ngập, nên đường sá phải đắp cao lắm). Hai bên

Một là lập băng tàu, hai là lập nhà máy, hàng thương-lưu ta khá tua để ý

Muôn thậu hỏi quyền-lợi, thì phải lo lập nhà máy là vị đoan đầu.

đường thầy tình những là vườn cây thốt-lột mà thôi, chớ chẳng có thấy cây chi khác nữa.

Hai giờ chiều đã tới Nam-vang. Xe vừa ngừng tại bến chợ, xảy có một người trai to chạy lại đón tôi mà nói rằng: « Thưa ông, thầy tôi mất đi lâu, dạy tôi đón xe mà rước ông về nhà. » Tôi nghe nói sững sờ, nghĩ vì anh em tôi lên Nam-vang đây là đi thỉnh linh, chớ chưa ai hay biết cả, không hiểu vì cớ nào lại có người biết trước mà cho bồi đón rước cũng kỳ; hoặc là người ta lầm chằng. Nên tôi hỏi lại tên bồi ấy rằng: « Vậy chớ thầy chú là ai, sao biết tôi lên đây mà sai chú đón tôi? Tên bồi ấy đáp rằng: « Dạ, thưa ông, thầy tôi là ông Huỳnh-công-Cường làm Thông-ngôn tại Tòa Sứ, hỏi sớm mai này lối 9 giờ thầy tôi có tiếp được một cái dây thép của ông nào ở Cần-vọt, tôi không biết tên, đánh lên mà cho thầy tôi hay rằng chuyến xe chiều nay có ông Chủ-bút Nông-Cổ-Min-Đam lên tới Nam-vang, nhờ đó nên thầy tôi mới biết mà sai tôi ra đón ông đây, lại lúc xe mới vừa ngừng, tôi dõm lên xe, thấy hai ông y-phục chỉnh tề thì tôi định chắc trong 2 ông đây sẽ có ông Chủ-bút; vậy nếu phải ông là ông Chủ-bút thì xin ông theo tôi về nhà, kéo thầy tôi có lòng hoài vọng ông, nênặng tôi kỳ lắm. » Nghe tên bồi nói dứt lời thì tôi biết cái dây thép ấy chắc là của ông Lê-tấn-Bửu, nên tôi lấy làm cảm tình ông Bửu vô cùng vì mới gặp mặt có một lần mà người cũng hết lòng châu tất.

Nhưng vậy mà anh em tôi lại nghĩ, tuy ông Cường có lòng cố cặp mặt đầu, song mình đi du-lich, chớ không phải đi làm đều chi công-ích mà làm cho nhọc dạ anh em, nên tôi nói với tên bồi ấy rằng: « Thôi, chú em hãy trở về mà thưa lại với thầy của chú em, rằng anh em tôi đi đây cũng có nhiều

Rượu hiệu Grand vin du cap Course của hãng AUGUSTE MATTEI làm, là một thứ rượu tiêu hóa, mù ngọt. Phải nạt cho có tên AUGUSTE MATTEI Trong Đông-Dương có một mình hãng Denis Frères có trữ mà thôi.

người, để lại nhà hàng mà nghỉ ngơi cho thuận tiện, rồi chiều 5 giờ tang hầu, tôi sẽ đến nhà mà viếng thầy của chú em. » Rồi đó anh em tôi liền hối bồi (1) chắt đồ lên xe kéo chạy thẳng lại nhà hàng « Grand Hotel » mà nghỉ.

Vì đi đường sá xa xuôi, phần thì mệt mỏi, phần thì buổi bậm, cho nên khi an trí đó đạt xong rồi, thì bạn hữu tôi là ông Ngô-trung-Tĩnh vừa đặt lưng xuống giường thì đã ngủ liền, còn tôi thì lo đi tắm rửa cho khỏe khoản tinh-thần, đặt chõ cho mát trời mà giả寐 xem phương phỏ.

Bốn giờ rưỡi chiều, tôi bèn kêu bạn-hữu tôi thức giậy tắm rửa thay đồ đạc có đi chơi. Té ra khi anh em tôi thay đồ vừa rồi thì có ông Huỳnh-công-Cường đến viếng. Luôn dịp ấy anh em tôi bèn mời người lên xe đi chơi với anh em tôi. M. Cường này trạc chừng ba mươi ngoài tuổi, tánh tình thuần độc, cử chỉ khiêm cung, vẫn là một trang phong nhã sĩ. Người biết tiếng Cao-man nhiều, nên nhờ có người giới thiệu, mà anh em tôi vào đến thành vua xem các nơi rất tiện, nếu không thì mạnh ai nói này nghe, làm sao mà hỏi han việc chi cho được.

(Còn nữa)

NGUYỄN-CHÁNH-SÁT

(1) Ông Ngô-trung-Tĩnh có đem theo một tên bồi, để đỡ tay chơn.

Tình cảnh mùa màng

CHÂU-BỐC. — Ruộng Sạ đầu đó đất dọn gần xong, có nhiều chỗ đã sạ rồi được bộn.

CÁN-THƠ. — Trong nửa tháng rồi nhờ có mưa nhiều đám, cho nên nhà nông dễ bề dọn đất.

GÒ-CÔNG. — Vì ít mưa quá cho nên gấn cả hạt đều phải ngưng công lại.

HÀ-TIÊN. — Nhà nông miệt ruộng bưng đều lo dọn đất mạ, nhưt là mấy chỗ giọc theo kinh Vĩnh-tế.

Còn phần nhiều mây nơi khác thì chưa có nước.

LONG-XUYỀN. — Trót hai năm trời những nhà nông trong bốn tỉnh đã bị thất luôn 2 mùa, nên phải chuyên qua các thửa rẫy khác mà trợ cơ.

Tuy vậy mặt đầu, mà năm nay đầu đó cũng đều nông nả việc ruộng rất nên hân hái.

SA-ĐÉC. — Thiên hạ đương lo dọn ruộng sạ, có nhiều tổng đương lo gico mạ lúa sớm.

SỐC-TRĂNG. — Vì trời mưa không được thường và mưa không được lớn, cho nên nhà nông còn phải chờ cho ruộng có nước thì mới khởi sự cấy.

Lúa đã chằng lên giá mà lại còn sụt lún hoài, cho nên mấy ông điền-chủ chưa chịu bán lúa.

Vì vậy mà trong nửa tháng nay lúa các quận trong hạt chỗ lên Chợ-lớn có 2 ngàn 7 trăm 22 tấn mà thôi. Số ấy chia ra như sau này: Sóc-trăng 200 tấn; Bãi-xà 4919 tấn; Đại-ngãi 95 tấn, Phú-liệt và Nhu-gia 508 tấn.

Đông-Dương kỷ-niệm

(LE SOUVENIR INDOCHINOIS)

Bản báo mới tiếp được một bài Đông-Dương kỷ-niệm của ông Albert de Pourville đã ấn hành trong một tờ Báo bên Đại-Pháp, mà một vị Thông-tin bên ấy mới gửi sang cho; nay bản báo phiên dịch và ấn hành ra đây cho đồng-bang làm duyệt.

N. C. M. D.

Ái cũng biết người Annam mỗi khi lyhưong thì thường hay lo làm sao đến khi nhắm mắt rồi mà bài cốt cho được đem về quê-quán, hoặc được chôn cất cho âm cúng, lại thường hay nghĩ hễ bài cốt chôn từ tề và vong hồn có người phụng tự thì mới được yên giấc ngàn thu. Theo họ thì sống thác chằng quân chi, miễn khi chết rồi cho được từ tề thì thôi. Người da-vàng là quê-hương, nên chắc rằng như rũi chết mà đem xát về xứ được, thì mới chịu vui lòng mà đi; bởi

Xin hàng thượng-lưu phải nhớ cuộc tranh-thương. Đừng quên cuộc anh thương,

vậy muốn nhón-công Trung-quốc chớ đem đi xứ khác thì trong tờ giao-kèo có buộc như người nào rũi chết phải chớ hái cốt đem về xứ cho họ thì họ mới đi.

Số 12 muốn người Annam nghe Mầu-quốc kêu thì lật đặt tình nguyện sang qua đây, người làm lính kẻ làm thợ mà giúp cho Mầu-quốc, đều chằng phải là bộn « trường sanh bất tử ». Họ cũng chết vậy; đầu ở tại Salonique hay là tại Douaumont họ cũng đều vì Mầu-quốc mà chết bởi tay quân Bulgare và quân A-lơ-măn. Mà trước khi gặp quân A-lơ-măn và quân Bulgare thì họ lại còn phải chông cự với phong-thể nhưt là với sự lạnh, cũng là một việc hiểm nghèo lắm đó.

Bởi sự hiểm nghèo bao giần như thế, nên cả ngàn người Annam (số ấy chưa biết chắc là bao nhiêu) phải chết bắt đầu từ Alexandrie, Salonique và Monastir cho tới trại Saint-Raphaël, cho tới xưởng Toulouse và Angoulême, cho tới chiến hào Verdun và Massiges.

Những người ấy chết năm rải rất theo các mặt trận; mồ mà của họ đó là bằng cứ để chứng-lòng can-giảm, và dạ trung-thành của dân-tộc mà ta đã thù phục. Những dân-tộc ấy chằng phải họ liêu cái sanh mạng của họ mà gọi rằng hết lòng với ta; họ không kể cái lẽ tông-chung, không quân cái mồ phần của họ mới là quí trọng hơn nữa.

Khi họ còn sanh tiền họ vì ta mà không kể việc trọng của họ như thế, nay họ quá vắn rồi chúng ta là người Langsa có tình với châu Á-Đông chúng ta há đành để cho họ mồ hoan có lạnh hay sao? Chúng ta vẫn biết rằng theo phong tục Annam mỗi người chết đều có bài vị sập để trên bàn thờ; nếu thiếu một bài vị nào thì trong nhà buồn thảm hử thẹn biết bao nhiêu. Bởi vậy chúng ta quyết thay vì huynh-trưởng của mấy người chết mà tận lực lập thể kiểm sát chôn riêng cho mỗi người năm yên một cái mồ, còn như chổ nào chúng ta không có thể làm được như vậy thì chúng ta sẽ dựng một tấm bia-chung mà làm kỷ-niệm tấm lòng nghĩa đồng của họ.

Tại mấy xứ mà thợ Annam ở giúp công đã lâu và tại mặt trận mà binh

Annam có đông đó, thì họ cảm tình người chết nên đã có đầu tiên cùng nhau mà dựng Bia kỷ-niệm rồi. Ấy vậy từ ấy đến nay mấy Bia kỷ thường có người săn sóc và tới lui thăm viếng. Mà binh Annam rồi đây về xứ hết, chằng ấy còn ai mà thăm viếng mồ phần nữa cho;

Những người Langsa có tình với châu Á-Đông bèn cử ông Henri Gouardon, là Đông-Dương Giáo-độc Tổng-trưởng, cũng là người thiết nghĩ với kẻ da vàng, làm đầu mà lập hội « Đông-Dương kỷ-niệm » dạng lãnh mã săn sóc những mồ mà đã kiếm được và tu bổ những tấm Bia của người Annam hoặc của mấy làng Đại-Pháp đã dựng rồi đó. Thế thì đầu ở nơi mấy trại « hàng », hay là ở nơi mấy công-xưởng, hay là đi theo chiến-hào ngoài mặt trận, chớ nào cũng sẽ có người săn sóc, mà phần nghĩa-dòng từ tề luôn luôn đầu thác nơi chính suối chớ đời đời cũng còn tiếng người nhắc nhở.

Gòn những kẻ bỏ mình trong cơn hỗn chiến làm cho chúng ta không thể nào mà tìm bài cốt được thì chúng ta sẽ lo kiếm tên họ mà ghi tạc muôn đời. Cái nhà Thudaumont là nhà kiểu Nam-kỳ chạm trổ rất khéo cất tại Thuộc-địa Công-viên ở thành Nogent đó tử này không có cốt chôn nữa, đơn lại mà làm một cái mồ cho Đại-Pháp, còn con Annam vì Mầu-quốc mà vong xứ nơi đất khách. Chúng ta sẽ dò trong sổ các cơ binh với tên họ người mà rũi chết chạm vào đá cẩm-thạch mà để trong miếu ấy. Cái nhà Thudaumont làm như cái nhà thờ để mà quí tề theo lẽ Anna-n. Lối đầu tháng Mai đây sẽ có mấy vị Đại-Thống-soái các đạo binh Đại-Pháp là đạo binh có Annam từng chinh đó, sẽ có đức Giám-quốc nước Pháp là nước Annam giúp mà bảo thủ biên cương đó, đến thị sự, sẽ giần binh khí, sẽ dựng quốc-kỷ mà làm cho vinh diệu chiến-sĩ, đặt đề vào miếu thờ sắc của Đại-Nam

Hoàng-Đế sai quan đại-thần đem qua mà phong cho miếu công-thần.

Hễ thiết lễ xong rồi thì vong hồn người Annam từ ấy âm cúng nơi miếu riêng của mình, và từ ấy sẽ có cốt người ở phụng tự, nếu có mời thì chúng ta sẽ vào miếu ấy được.

Ấy vậy thì đang em Annam chết đây sẽ được bia tạc đời đời cho xứng với lòng trung thành của họ. Còn những người ở bên đương dựa cửa trông con cũng phải bớt thăm sầu, vì hay rằng Đại-Pháp cảm trọng nghĩa tình nên đã xây mồ, chạm bia mà làm cho vong hồn siêu thăng tịnh độ.

P. S. — Tôi xin nói thêm rằng những người Annam giữ đạo Thiên-chúa thì cũng phụng thờ theo phép tôn-giáo của những người ấy vậy.

Thê giới tân văn

Việc xuất cảng và nhập cảng bên Đại-Pháp năm 1919

Sở Thương chánh bên Đại-pháp mới đăng số sổ g-qui về việc thương mại của nước Đại-pháp trong tuần tháng Décembre năm 1919.

Tinh trong số buôn nhập cảng trong tháng đó tăng thêm có 1.344 triệu, còn nếu tính gộp lại trọn năm 1919 thì cả thảy 7.477 triệu.

Nội trong tháng Décembre Đại-pháp mua:

Table with 2 columns: Country and Value. Includes entries for Ờ nước Anh-lê (877.118.000 f), A-lơ-măn (590.696.000), Banh-giê (246.557.000), Thụy-sơ (173.068.000), Êt-banh (73.053.000), Huê-kỳ (752.010.000), Ật-răn-tinh (240.061.000), Anh-gê (109.440.000).

Những người hút thuốc hứ ông điều hoặc hứ thuốc vắn muốn khỏi bệnh thì hãy hút thuốc hiệu "Globe" Có một mình hãng Denis Frères có trữ mà thôi.

Cuộc tranh-thương mới rồi là cái ngòi tân-bộ, bực thượng-lưu ta chớ lấy làm thương.

Số hàng-hóa mua ở Huế-kỳ sụt xuống 87.439.000 quang.

Còn số hàng-hóa xuất cảng trong tuần tháng Décembre 1919 thì là 2.489 triệu chớ không phải 327 triệu như hồi tháng Décembre 1918 nghĩa là tăng thêm 2.162 triệu, nếu tính gộp lại nội năm 1919 thì là 8.713 triệu, còn năm 1918 thì có 4.722 triệu mà thôi, thế thì tăng thêm tới 3.990 triệu quang.

Nội trong tháng Décembre. Bán racho A-lo-măn 1.283.968.000 quang > Banh-gít 261.669.000 > Suý-sờ 169.033.000 > Ấng-lê 143.796.000 > Anh-gê-ri 108.412.000

Còn bán qua Huế-kỳ, Bờ-rê-sinh, Ắt-rần-tinh, Ắt-banh và I-ta-li thì ít hơn.

Thuốc chít trừ bệnh cho loài trâu Quan chánh sở thú y đang hiệp lực với ông d'Hérelle mà nghiên cứu một thứ thuốc chít diệt trừ bịnh barbone là một thứ bịnh loài trâu thường có.

Kêu án 100 năm tù

Thuở nay ai cũng thường thấy tòa kêu án hoặc 10 năm, 15 năm, 20 năm khổ sai, không thì xử tử, chớ chưa nghe tòa nào mà kêu án cho tới 1 trăm năm tù bao giờ.

Vấn có một lúc nọ ông phó lãnh-binh W. Nickerson đi viếng các đê-lao tại thành Constantinople ngài có gặp một vị thiếu-nữ bị kêu án 100 năm tù về tội đi mật-thám.

HỘI CÔNG ĐỒNG CÁC SỨ-THÂN

Sớm mai này các sứ-thân hội-công đồng có ông Jules Cambon làm hội-trưởng hội ấy để lo xét về việc chính đôn từ hoà-ước ở Slesnciq của nước A-lo-măn và nước Ba-no-mac và hội ấy định ngày nào làm rồi cái nào từ hoà-ước thì sẽ thông truyền cho các nước ấy biết trước. Hội ấy lại lo phân phát các món binh khí chưa hư hại, và-đề này ngày nào hội phái-viên Tu-lý ưng thuận thì sẽ tính xong. Thứ bảy hội sẽ nhóm nữa.

Dân Langsa ở Russic đang hồi-hương. Mấy người Langsa ở Nga-la-tur (Russie) đang hồi hương trước hết, mới tới Paris hồi sớm mai này. Ở tại gare có một ông Robert David, phó Lại-bộ thương-thor làm đại-biểu cho chánh-phủ đón rước.

SI-BÊ-RI (Tây-bá-lợi) Có một tờ phước nói rằng Nhựt-bổn có gửi nhiều đạo binh mật qua Si-bê-ri Người ta lại nói có ba đạo binh Nhựt ở Tokio mới gửi qua Si-bê-ri nhưng mà quân lính cả thầy đều ăn mật như người thường và lại có nhiều người sang qua Mãng-châu mà xuôi mấy đạo binh cướp phá hàng « Chinese Eastern Railway »

Điện tín

Ngày 24 Mai 1920 1 giờ 50 Sự rui ro của Đức-giám-quốc

Hôm đêm 24 Mai này, đức Giám-quốc Deschanel đi qua thành Moutbrison đang dự lễ khánh thành cuộc dựng bia kỷ niệm chớ, ông Reymond, là quan ba máy bay, lại là Thượng-nghì-viên quận Loire.

Lúc xe đương chạy, ngài muốn ra ngoài mà hóng mát, ngài vừa xô cửa sổ ra, rồi bị xe lửa vòng, nên ngài trặc tay té xuống xe lửa. Nhưng ngài cũng còn gương được đi lần qua tới chỗ gác cổng gần đó rồi mới lên xe hơi mà qua Montargis; ngài bị bịnh nhẹ.

Ngày, 24 Mai 1920 6 giờ 55. Quí-thê Đức-giám-quốc.

Khi Đức-giám-quốc Deschanel té xe, may vì lúc ấy nhâm khúc đường quanh nên xe chạy chậm một chút, nhờ vậy mà ngài khỏi hại; Ngài liền đi lần đến chỗ gác đó mà đánh giầy thép qua Montargis. Quan Sous-prefet liền đem xe hơi tới mà rước ngài về Montargis.

Khi quí phu-nhân của ngài và quan Thủ-Tướng Millerand, hay được tin ấy liền đến Montargis mà rước ngài về Paris; quí-thê ngài bình yên.

Còn các quan theo hầu ngài thì không hay chi hết; đến khi xe tới Roannes thì chứng ấy mới hay, không biết ngài đau mắt.

Ngày 25 Mai 1920, 6 giờ 50. Đức-giám-quốc phân giá Paris.

Buổi chiều hôm qua đức Giám-quốc Deschanel với quan Thủ-Tướng Millerand đã ngồi xe hơi về tới Paris, đêm ấy ngài nghỉ ngơi yên ổn như thường. Sáng ra bữa sau ngài muốn đi tọa chủ nơi tòa Hội-dồng Thượng-thor; nhưng có lời quan Lương-y xin ngài phải nghỉ yên, nên ngài không đi dự hội. Chắc sao ngài cũng phải từ giả Paris đang kiểm nơi thanh tịnh mà nghỉ yên qui-thê ít ngày. Tin giầy thép của vạn quốc gửi đến vẫn an liên liên, không biết bao nhiêu mà kể.

????? CUỐN TƯ IN MỚI RỜI Trình-thám tiêu-thuyết

Còn cuốn-này là cuốn chót, xin Liệt-Vị ráng xem cho tới; đừng biết cái tài người TRINH-THÁM, và có Mai-Anh với chàng Nghiêm-thiên-Lý bị hiềm nghi thế nào cho biết chừng ấy mới hay người mưu sát là ai. Trong lục-tính mây nhà bán sách đều có bán. Ông nào ở xa mua lẻ mỗi cuốn xin gửi sáu cөн có 10.

GIÁ MỖI CUỐN LÀ..... 0\$20 MUA 50 CUỐN 6 00 MUA 100 CUỐN..... 10 00

Xin gởi thơ cho M. VĂN-CHÂU-QUI Employé au Nông-cổ Mìn-đam SAIGON

Mới lại Nam-kỳ một thứ rượu Vielle Eau-de-Vie làm ra tại Đại-Pháp hiệu là "BACCHUS". Không có thứ rượu nào bị kịp. Một mình hàng Denis Frères có trữ mà thôi.

Bông-dương thời sự

Từ đây bốn-báo cứ do theo giá lúa và giá bạc trong tờ Công-văn của phòng Thương-mãi Saigon đã ấn hành mỗi ngày mà đăng ra trọn tuần, nghĩa là từ ngày thứ sáu tuần này giáp qua thứ năm tuần sau, cho khán-quan rõ biết ngày nào giá lúa và giá bạc lên xuống bao nhiêu, cho dễ mà liệu lượng sự bán lúa của mình cho khỏi bị lầm bị gạt.

GIÁ LÚA

Lúa chớ đến nhà máy Chợ-lớn mỗi trăm kilos là: Thứ sáu... ngày 28 Mai 7\$50 tới 8\$00 Thứ bảy... ngày 29 Mai id. Chúa-nhựt... ngày 30 Mai id. Thứ hai... ngày 31 Mai 7\$30 tới 7\$70 Thứ ba... ngày 1er Juin id. Thứ tư... ngày 2 Juin 7\$25 tới 7\$55 Thứ năm... ngày 3 Juin 7\$05 tới 7\$35

GIÁ BẠC

Thứ sáu... ngày 28 Mai 11 quan Thứ bảy... ngày 29 Mai id. Chúa-nhựt... ngày 30 Mai id. Thứ hai... ngày 31 Mai id. Thứ ba... ngày 1er Juin id. Thứ tư... ngày 2 Juin 10 f. 25 Thứ năm... ngày 3 Juin id.

BÁI-XÀU

Cao-mên ăn cướp chệt Trong đêm 22 Mai này có tên khách Triệu-Vi Thuyền-chủ chiếc tàu Kouang-Tang ở Bãi-xàu ngồi xe kéo đi qua Sóc-trăng; đi vừa tới Nghia-đi, xảy có một tên Cao-mên ở trong bụi nhẩy ra đón đường vạt cây đập đại trên đầu. Tên khách Triệu-Vi hoàn kinh liền nhẩy xuống xe mà chạy. Chàng dè có một tên Cao-mên khác chạy theo quay tên khách Triệu-Vi một hồi nữa.

Lúc ấy tên xe kéo lại sợ họa lây tới mình, nên bỏ xe đâm đầu vô bụi mà trốn; đến khi bọn ăn cướp đi mất rồi, tên Triệu-Vi bị móc sạch túi rồi thì nó mới dám lộ đầu ra.

Theo lời tên khách Triệu-Vi khai thì nó bị ăn cướp lấy hết một sợi giầy nịch; trông ấy có vẻ như trăm đồng bạc. Bức ai thường bây giờ? Ai ở, khéo bề!!

SỐC-TRANG

Mượn ghe không hồi chủ Có tên Lê-văn-Châu đi thừa tên Nguyễn-văn-Hiến về tới sang đoạt một chiếc ghe lương và 5\$00 của nó gửi cho đồng mua giùm một miệng chài. Đêm nay ghe cũng bị mất chài cũng mất. Thiết tên Châu gặp quá, dè chớ trong năm mười năm thứ coi nó có trả lại hay không rồi sẽ thừa cũng chẳng mượn chi mà!

GANTHƠ

Ăn cướp giết chài Trong thế năm nay khổ lắm gì đều lên giá hết hay sao mà ăn cướp cũng ham làm nghề đánh cá? Số là tên thợ chài kia ở làng Tniệm-mỹ, bữa nọ hai vợ chồng đi chài nơi sông Hậu-giang; rủi gặp một bọn ăn cướp đi bằng xuống, áp tới chặn đánh rồi giật ngay miệng chài mà đồng mất.

Ăn cướp mật

Cũng là ăn cướp Tên chệt Lưu-Tư, ban ngày thì luôn bán, còn buổi đêm thì chổng cẳng ngủ; rủi sao đêm nay rồi đây có một bọn ăn cướp áp tới cửa xông vô. Nó (đồn bà Annam) mới dè có mấy ngày, song cũng ráng ra làng lạc giọng, mà quên ăn cướp này thiệt là tăng nhân quả, chúng nó chẳng kể chi hết, cứ việc lấy rồi đập nhừ, làm cho người đàn-bà ấy hoàn kinh không dám hó hê chi nữa hết; để cho bọn nó bữa rương lấy hết tiền bạc rồi bươm mắt.

Thiệt năm nay ăn cướp nhiều quá, chớ nào cũng có, năm bữa nghe nói đánh chỗ này, ba bữa nghe nói đánh chỗ kia. Vậy xin quan trên hãy sửa trị cách nào mà hộ trí lấy dân lương thiện với nào!

Hãy uống rượu Amer Honoré là một thứ rượu tiêu hóa đệ nhất. Có một mình hàng Denis Frères có trữ mà thôi.

BÉNTRE

Hết ăn cướp tới ăn cắp. Cũng là một mìn.

Mới đây có có Nguyễn-thị-Trước, nghiệp-chủ ở Bentre, nhưn thấy sao trong nhà có mất đồ hoài, nay mới mới này mới mới mới kia; khi thì tiền bạc, lúc lại vàng vang. Mới hôm 23 Mai này lại mất thêm một cây kiềng vàng nữa, giá chừng 35\$00. Có này cũng lạ trí tác thì có đến cho tiệm cầm đồ hay rằng có một mất một cây kiềng vàng, hình dạng cây kiềng ấy thế nào có đến chỉ về ra rành rẽ cho tiệm cầm đồ biết.

Qua bữa sau có thấy ký trong tiệm ấy đến cho cô hay rằng có tên đây từ của cô là Nguyễn-văn-Thần 21 tuổi, mới đây 1 người khác đến tiệm mà cầm cây kiềng ấy. Tức thì cô Nguyễn-thị-Trước liền đến bắt mà thừa. Kể bắt cho một chú cai Phú-lich đến bắt tên đây về lấy, xét ra trong mình nó thì còn 5\$00 với miếng giầy cầm cây kiềng ấy và 5 miếng vàng nữa.

Hỏi nó thì nó thú thiệt rằng nó lấy cây kiềng ấy đem cầm đồng đồng tại tiệm. Ở tù về tội không giầy thế nào thì nó sợ, còn ở tù về tội ăn cắp thì nó không sợ.

Thiệt là sợ say mà uống rượu dè.

GIẤY BẠC CÁT GIẢ! BẠC CÁT CÙNG GIẢ!!

Khách-trú thiệt là nhiều tay gian xảo phi thường, những bọn đi mua lúa về bắp khoai mè đậu cùng các đồ thổ-sản khác trong mấy nơi đóng-bãi này quá, thường hay mạ trông đen những người lương thiện, đem đó giả trao đổi thật, cùng là lường thần tráo lừa về sẽ bắt vi, ai ai cũng đều biết, nhưng vậy lại đợi ta cũng còn bị hoài. Đã vậy mà nó còn làm tới bạc giả đang đi gạt mấy bọn quê mùa mà mua lúa nữa mới là hại cho chớ; may là có mấy nhà soạn báo đã lên tiếng mà cho hay trước, nhưng vậy mà mấy nơi này vẫn có nhiều kẻ còn phải bị lầm. Mà làm cũng phải, vì bạc đồng nó dốt cũng hay mà bạc giấy nó làm cũng khéo, nếu ai vô ý thì phải bị ngay.

Chúng nó đã làm giầy một trăm, giầy hai chục, giầy năm đồng và giầy một đồng rồi. Đến nay chúng nó lại còn làm

Muốn rứa cái nhục chung, thì phải ráng lập hàng tàu mà tranh mới lợi.

tới giấy nửa đồng, giấy 2 cật và giấy 1 cật nữa mới là đại hại cho chó! Vì thứ giấy lớn thì ta hồi còn có thể mà phân biệt giả chơn, chỉ như giấy nhỏ không biết làm sao mà biết dạng, như mới đây ở ngoài Hanoi nghe nói bọn chệch nó dùng giấy bạc cật giả nhiều lắm, theo ý tôi tưởng rồi đây giấy ấy cũng sẽ tràn đến Nam-kỳ chứ chẳng không. Liệu lấy!

Đó là giấy giả, còn bạc đồng giả nữa, chúng nó làm cũng thiệt là khéo, mới cam đồng bạc mà xem qua thì tôi chắc rằng không ai biết dạng là giả, là vì cách nó làm khéo vô cùng cho đến nỗi dân cũng kêu như tiếng bạc đồng thiệt vậy, nhưng có một điều làm cho tôi nghĩ được là xai một vài ngày rồi dân tiếng kêu khác và lại màu nó đổi khác mà thôi.

Chư-tôn ơi! tôi đã nói bọn khách-trú xao trá và gian lận vô cùng, nên có bọn thì làm giả, có bọn thì chơi lận, như bọn thợ bạc chúng nó muốn cần dùng bạc mà không chịu mua bạc, chúng nó lấy nào bạc đồng nào bạc cật chúng nó dúi lỗ mà lấy bạc, thấy vậy quốc-dân ta lại ngỡ là người mình xoi lỗ cho con heo. Thứ dóm lại một điều này mà coi là có người nào mà xoi lỗ bạc đồng cùng là cá-rô-bi mà cho con heo chằng? Theo ý tôi thì chẳng hề thấy, nên xét bao nhiêu đây thì đủ rõ rằng bọn khách-trú gian lận ấy nó xoi lỗ mà lấy bạc. Ấy là còn thể biết giả thiệt mà chúng nó còn làm vậy thay, huồn hồ chi bạc cật ngày nay, giả thiệt thể nào thật là khó phân biệt lắm, vậy thì chúng ta nên cầu xin nhà-nước chỉ dạy cho con dân biết dùng cách nào mà thứ giả thiệt thứ giấy bạc cật, thứ bạc cật, bằng không thì tôi chắc rằng Annam ta sẽ bị bọn khách-trú ấy nó gạt gẫm hoài.

Giấy bạc cật giả, bạc cật giả làm làm sao mà biết dạng? Ấy là một điều cần biết đó.

EDEN-CINÉMA

Tuần này rạp hát bóng Eden-Cinéma hát nhiều lớp lạ, hát tinh những tướng mới đã hay mà lại vui, thuở nay Nam-kỳ chưa hề có.

Liệt vị bầy đèn xem chơi cho tiêu khiển.

Tin mừng

Có nghe tin rằng ông Đỗ-hữu-Tri là quan chánh-Toà tại tỉnh Mytlo, dời về ngôi Biện-lý tại Saigon.

Và quan lớn này là một ông quan rất nên mản cánng liêm công, lục châu đều nghe tiếng; cho nên khi nghe được tin lãnh này thì bá tánh trong ba hạt là: Saigon, Cholon và Giadinh thấy đều vui đẹp.

Bên-báo lại nghe tin ông Bùi-quang-Tân, Tri-huyện từng sự tại Soái-phủ Nam-kỳ đã đắc cử thiên nhậm tại quận Vinh-châu Baclieu, thế cho quan huyện Long về ngôi Chủ-quận châu-thành Baclieu.

Và quan huyện Tân là người tuổi trẻ mà học-thức huân tàng, lại có chí vui về đường công-ích, tánh tình ôn hậu, ái chúng khoan nhơn; bấy lâu nay bên-báo đã nghe danh quan huyện Long li nhậm tại quận Vinh-châu, dân trong quận ấy đều tụng ca đức chánh của ngài. Nay ngài dời về ngôi tại quận châu-thành, còn quan huyện Tân lại xuống đó mà thế chỗ ngài; vậy thì dân trong 2 quận ấy rất nên hữu hạnh.

N. C. M. Đ

Đơn xin tăng lương

**DẰNG CHO QUAN HỘI-TRƯỞNG
HỘI-ĐỒNG QUẢN-HẠT**

Kính bẩm quan Hội-trưởng, Chúng tôi là: Thơ-ký Địa-hạt, giáo-lông và giáo làng, hết lòng tôn kính, dâng lá đơn này, nhờ lượng quan-lớn đèn trời soi xét.

Các quan Hội-đồng quản-Hạt Annam (là M. M. Trương-văn-Bén, Lê-bá-Gang và Trần-đình-Bảo, rõ thấu trong buổi thương cấn này, đồ vật thực mỗi món đều mắc mớ, phần thì mấy thầy giúp việc cho Chánh-phủ (như bọn chúng tôi đây) lương bổng ít. Không đủ mà chi dụng trông mỗi ngày. Nên hạ ngài nhơn dịp hầu hội, tỏ bày với quan Thống-Đốc Nam-kỳ, và

quan-lớn, quyết nhắc xin tăng lương bổng cho viên quan Annam, mà nhứt là xin cho bọn chúng tôi là người giúp việc lương ít hơn hết.

Quan Thống-Đốc và quan lớn xét rồi, thượng tứ cho quan Tổng-thống Đông-pháp định đạt. — Đoạn có lời nghị định quan Tổng-Thống ban hành ngày 14 Avril 1920, « tăng lương bổng cho viên quan Annam » chúng tôi tưởng chắc với nhau rằng: Chúng tôi sẽ được hưởng một phần dư-huế của Chánh-phủ trong số ấy, chứ không hề ngày nay chúng tôi phải lợt ra ngoài. Than ôi! Chúng tôi cũng đều là người giúp việc cho Chánh-phủ, mà chẳng biết vì sao phải chịu thiệt thòi như thế? Chúng tôi không biết than thở với ai? Cùng là phân trần với ai? Cho rõ thấu nguồn cơn khổ não của chúng tôi được. Chúng tôi chỉ trông cậy và nương dựa nơi quan-lớn là một ông cha-biển đỡ đầu cho chúng tôi, chúng tôi có việc ức, nói không được, tui tỏ với quan lớn, đặng quan lớn trao lời giúp sức cho chúng tôi.

Nay việc tăng lương này, chúng tôi không được dự vào, cũng là một việc rất ức, mà chúng tôi không dám nói, (là vì danh phận của chúng tôi nhỏ mọn như cỏ như rác.)

Ấy vậy chúng tôi cúi xin quan lớn mở lòng nhơn đức, tỏ với Chánh-phủ ban thêm lương cho chúng tôi cũng đồng như mấy bực viên quan Annam kia vậy, (không lẽ mấy viên quan kia mua đồ vật thực được rẻ, không lẽ mấy viên quan kia gia-quyền đông, mà bọn chúng tôi không có gia-quyền.)

Chánh-phủ đã không cho; thì không cho hết, mà có cho; thì cho cho-đồng, (vì con cũng đồng con, tôi cũng đồng tôi, làm cha làm chủ phải cho quân-bì th cho tôi con nhữ,) chứ kẻ cho người không, chi cho khỏi tiếng thiên-hạ đàm luận rằng: « Mấy vị viên quan kia, được phần Chánh-phủ chiếu cố, còn trong bọn chúng tôi không được phần Chánh-phủ chiếu cố, thì thiệt lấy làm tuổi hồ cho bọn chúng tôi lắm; chúng tôi viết tới đây như hình chúng tôi đi so đo với bạn đồng-hang của chúng tôi mà than phiền Chánh-phủ, khiến cho

chúng tôi ứa nước mắt và thất thối như người rừng chi.)

Quan-lớn là người Mầu-quốc, rất công bình, rất ngay thẳng; xin Quan-lớn xét những lời chúng tôi kêu nài trên đây, có phải vậy không? như quan-lớn xét phải, thì xin Quan-lớn hiệp đồng với các quan Hội-đồng quản-Hạt Annam yêu cầu cùng Chánh-phủ mở lượng hải hà mà thi ơn chí; chúng tôi nhớ với nào.

Chúng tôi được khỏi sự khổ đôn về lương bổng eo hẹp, cũng là khỏi sự tủi hổ với anh em bạn tác, thì ơn Quan-lớn và các quan Hội-đồng quản-Hạt chúng tôi sánh tợ sông Cửu-long và non Tam-diệp.

Ôi! Sông Cửu-long; sông Cửu-long, nước chảy reo reo lòng mến đức; non Tam-diệp; non Tam-diệp, đá cao chễm chễm dạ ghi ơn.

Các viên thơ-ký địa-hạt, giáo lông và giáo làng đồng đôn bái.

THƯỢNG TÂN-THỊ lai cáo.

Hề tôi hút thuốc thì tôi cứ dùng giấy hực **Le Nil** mà thôi.

Thời hài

HAI THẦY NÓI CHUYỆN

Thầy năm. — Cha chả! Hôm tôi biểu anh đừng nói nữa, sợ mất lòng ông Ke, trong thế anh giận tôi, nên anh quay quắt bỏ về một nước; rồi hôm nay không thầy anh lại chơi, tôi tưởng anh giận luôn tôi chứ. Thiệt anh nóng nảy quá, cái là lời tôi nói chơi, mà anh hay cố chấp thì thôi đa!

Thầy tư. — Nào, tôi có giận thầy ở đâu, đều hứa hôm tôi thấy trời chuyển mưa, nên tôi kìm cớ mà về cho sớm kẻo mưa ứa mình, chứ chuyện như vậy, giống gì mà đến đời giận nhau lận.

Thầy năm. — Vậy sao! Trời ơi, vậy mà hôm nay tôi tưởng anh giận mà tuyệt tình tôi, làm tôi buồn quá đa.

Thầy tư. — Hừ! Mấy thuở mà kìm được một bạn hữu tâm đầu ý hiệp như vậy, cái thứ chuyện tâm lều, giống gì mà tới nói phải tuyệt tình nhau lận. Đều

hôm nay tôi thấy trời buổi chiều nào cũng vẫn vũ muộn mưa, nên tôi làm

biển đi chơi-cứ ăn no rồi nằm dài nơi ghế xem ba tờ nhựt-báo mà chơi cho tiêu khiển vậy thôi.

Thầy năm. — Sao, hôm nay nhựt-báo có chuyện chi lạ hay không anh?

Thầy tư. — Có chứ, hề không coi thì thì thôi, mà hề coi thì thầy có chuyện lạ không?

Thầy năm. — Chuyện chi mà lạ?

Thầy tư. — Tôi thấy Nông-Cổ hôm thứ năm tuần rồi, nhằm ngày 27 Mai này đây; tại Baclieu có 2 đám ăn cướp rất lạ.

Thầy năm. — Hừ! Tưởng chuyện chi mà lạ, chứ cái ăn cướp, hề cơn cao gạo kém đói thét rống quân hoan 1 ó bay tu nhau mà cướp cướp giật làng; hề bản cùng sanh đặng tạc, ấy là sự thường; chứ giống gì mà gọi rằng lạ.

Thầy tư. — Chà! thầy này bữa nay lại bày đặt ngôn từ đồ chơi nữa chứ!! Sao mà thầy gọi rằng không lạ, thầy nghĩ coi, ngày 15 Mai ăn cướp đánh tại làng Long-diên xóm Cây-gừa; rồi ngày 18 Mai nó lại đánh tại làng Phong-thạnh xóm Cây-gừa, cách nhau không mấy ngày mà trong một quận xảy ra tới 2 đám ăn cướp; còn không lạ nữa sao?

Thầy năm. — Quận nào đó?

Thầy tư. — Quận Giã-rai, chứ quận nào?

Thầy năm. — Chà! anh này thạo miệt đồ dữ he!

Thầy tư. — Lúc trước tôi có xuống ở tại xóm Cây-gừa mà làm ruộng hơn ba bốn năm trời, nội miệt đó chỗ nào mà tôi không thạo. Cũng thì trong một quận Giã-rai; mà Cái-cùng thì ở đầu trên, còn Cây-gừa thì ở xóm dưới, duy có xóm Giã-rai thì ở chính đũa, dinh quan Chủ-quận cũng ở tại đó.

Thầy năm. — Ua! ngộ há, cũng thì trong một quận, mà ăn cướp cứ đánh hai đầu, còn khúc đũa thì nó lại chưa ra: trong thế nó kiên oai quan chủ-quận chứ gì!

Thầy tư. — Phải vậy đâu, dân tại Giã-rai trong hai năm nay không biết tại sao mà họ nghèo tận phao cầu, còn khổ khổ gì mà ăn cướp hồng đánh nữa.

Thầy năm. — Á há! hèn chi!! Á, còn ăn cướp đánh tại Cây-gừa và ăn cướp đánh tại Cái-cùng, nghe nói quan làng có bắt được ít đũa, vậy mà không biết họ có bắt được khi-giới chi hay không anh há?

Thầy tư. — Không hiểu, mà dẫu cho bắt được khi-giới đi nữa thì bắt quá tầm-vông vật nhơn, hoặc mất-thong đồ vậy chứ gì!

Thầy năm. — Vậy chứ không có bắt được dao cạo đồ nữa sao?

Thầy tư. — Thấy này hỏi lạ quá chứ phải chơi gì. Ăn cướp đó là ăn cướp có mớ có ống, chứ phải ăn cướp không mớ không ống hay sao mà hỏi lạ vậy. Thôi nà, khuya rồi, để cho tôi kiếu.

TÂN-VỎ.

Mộng du thế-giới kỳ

Thiện-nữ, Hương-Bình, Phan-son-Đại

THUẬT

(Tiếp theo)

Tôi viết thơ rồi, đưa cho thằng cháu cô-Hải đem lại bỏ đàng thưng, thơ, (máng tại nhà chợ) Cầu-ông-Lãnh, còn tôi thì đi ăn cơm, Bà Tư biểu ăn cơm rồi, coi rương viết sấp đặt cho tử tế, kéo mai lộn xộn chị em tôi ăn cơm rồi sửa soạn đồ hành trang đầu đó đã an bài hết, chỉ còn chờ sáng thì đi mà thôi. Bà Tư nhắc: « Coi còn bỏ sót chi không, kéo đây mai lật đặt quèn. » — Cô Hải nói: « Còn sót đi coi hát của ông Hội đồng Ninh nữa mà thôi. » — Á phải! chẳng những bạn hát ông Hội đồng Ninh hát hay mà thôi, mà ngài lại có tài diễn-thuyết giỏi nữa, tôi này mấy đất hai chị em nó đi coi với, để tao coi nhà cho — tôi nói: « Chị Hai! Hát như hôm đó phải không? » — « Phải đâu nà! bạn hát này khác má! chị em mình đi coi, là đi nghe lời diễn-thuyết của ông Hội-đồng coi phải quấy thể nào, và có ích cho xã Hội không? Chớ kể chi hát bội, (thử) nay coi đã nhàn mắt, nghe đã nhàn tai, còn ức hiệp chi nữa mà đi coi. » — Dạ được, tôi đi thì đi, mà đi coi chừng một lát rồi về, chứ đừng ở khuya. »

Tôi lại chỉ em tôi dẫn nhau lên xe lại rạp hát ông Hội-dồng Ninh ở đường Cầu-quan, khi đến nơi, chỉ em tôi mua giày vớ coi, thì đã bán trống, trong rạp chừng dọn tinh khiết, có tranh phũ, có mảng treo, ngó thiệt là đẹp con mắt, một lúc thiên hạ vô coi đông nước, Ông Ninh bịt khăn đen, mặc áo dài, ở trong buồn bước ra, mượn sân-khấu làm dàn diễn-thuyết, mà phun châu nhả ngọc, (Bài diễn thuyết của ngài dài lắm, vì tôi nhớ không hết mà thuật ra đây. Song đại ý của ngài cũng khuyên đồng-ban ta về đường kinh tế lý tài mà thu hồi quyền lợi v. v.) Nghi bầy ra cuộc diễn-thuyết, thiệt là có ích cho hơn quần xã hội, không chỉ cảm kích và thêm niềm cho bằng. Nhưng mà mấy người đến dự thính, phải cho lảng lạng như tờ và chú ý nghe coi lời diễn phải quây lợi hại thế nào. Trong lúc ngài đường diễn-thuyết, phía bên tôi ngồi có một, hai chị đờn bà cười nói nhời lên, coi không được đâm thắm, tôi buồn quá, vì mắt nghe hết bộn.

Ông Ninh hiến thân cho xã hội ra lãnh chức Hội-dồng Quan-hạt và kiêm chủ-bút

« Nông-Cổ Min-Đam » đã lâu, ngài có lòng vì quê-hương vì chúng-tộc, luận biện nhiều đều lợi ích. Nay ngài lại lên chỗ Diễn-dàng bàn lời hơn sự thiệt, đưa đám đông người, nghe ra có nhiều chỗ: Như khốc như than, như oán như mèn, khiến cho những người ngồi đó, cũng phải ngấm ngấm mà nóng lòng nóng sức. Ấy mới thiệt là ngôn ngữ như lưu tai ba tợ cầm. Đáng kính đáng khen, ngặt ngài mất nói nhiều quá, nên cũng có lạt đề một hai chỗ; nhưng lúc đó trong via tôi có tặng ngài một đôi lều như vậy:

Giận chi-na-nong chí đống-bang, lo đường quyền lợi.

Nương sân-khấu làm nơi diễn-thuyết, rõ mặt tài danh.

Đúng 9 giờ, chỉ em tôi trở về, Bà-Tur hỏi: « Sao không ở coi nữa về sớm vậy? » Tôi thưa: « Chỉ em tôi đi coi, là coi ông Ninh diễn-thuyết, ngài diễn rồi, chỉ em tôi về nghỉ, không muốn coi hát bội. »

— Thôi cháu đi ngủ đi, mai có sửa soạn xuống tàu, — chỉ em tôi đi ngủ, mà tôi ngủ không được, nằm thăng thỉ với chị ba Ông: « Mai này chị em mình xuống tàu, mặc sức mà nhớ: Một là nhớ xứ sở ông

bà cha mẹ, hai là nhớ cái lòng Bà-Tur và cô Hai ăn ở với chị em mình mấy bữa rày rất hậu. Chỉ em mình không biết lấy chi mà đáp nghĩa lại cho bằng. Nếu chị em mình để một hai chục đồng bạc mà tạ ơn Bà-Tur. Thì coi không phải, mà không ngờ đi thì coi cũng không được.

(Còn nữa)

Lời rao.

Kính cùng chư quý ông đặng hay, tôi có bán một cái xe hơi biệu (Peugeot) 4 cylindres, xe cũng chạy bằng ngày; và tôi sơn mới lại hết, đề 4 cái vô mới, 4 cái ruộc mới, và magneto mới.

Xin chư quý ông có xe hơi đưa bộ hành nếu muốn cần dùng xin đến nhà tôi mà thương nghị.

Nay-kính

Khương-Thời dit Gông bijoutier
178. 180, rue Anduong 178 - 180
Phnompenh.

義俠綠

Nghĩa hiệp kỳ duyên

KIM THỜI TIÊU-THUYẾT

(Tiếp theo)

Trước-giã: NGUYỄN-CHÁNH-SẮT
TỰ BẢ-NHIÊM

Chàng-cà-Mum thấy Trần-trọng-Nghĩa là trai, nơi chôn vãng về như vậy mà nói chuyện với gái tơ, cứ giữ từ nghiêm nghĩa chánh, chàng có mỗi quên gió rù trăng, thì biết là người bình lẽ quân-tử, hai bên nước mắt rưng rưng, và khốc và nói rằng: « Thấy ôi! Tôi mà gặp được thấy đây, hoặc là nạn tai tôi gần mang rồi chẳng; vậy xin thấy hãy tạm ngồi nơi bóng cây này, đặng tôi phân hết đầu đuôi lai lịch cho thấy nghe. Tôi đây vốn thiệt con người Annam, tôi thiệt là tên Lang, còn họ chi thì tôi không rõ, mẹ

tôi mất hồi nào tôi không biết được, vì lúc họ bắt tôi thì tôi còn nhỏ quá, mới năm sáu tuổi chi đó, nên tôi cũng không biết xứ sở của tôi ở đâu; song tôi còn nhớ mẹ cha tôi là người giàu có, chỗ chợ tôi ở đó phố xá gì đều bằng lá cá, một đêm kia chừng lòi canh tư, vùng nghe mô tiếng đánh om sòm, thiên hạ đều la lửa cháy chợ, tôi đang ngủ dụi mình thức giấc thấy cha tôi với người ở trong nhà bưng dọn đồ đạc lẳng xằng; tôi chạy ra thấy lửa cháy sáng loè, nên cũng dụi mình mà chạy trốn xuống dưới mệ-sông. Ai dè dưới sông lại có một chiếc ghe-chở trách trả đậu ngay tại bến. Người dưới ghe thấy tôi liền chạy lên âm phút tôi xuống ghe, lấy khăn nhét cứng miệng tôi, bỏ tôi dưới khoang, tôi muốn la mà la không được. Rồi đó họ hỏi nhau chèo ghe mà đi, hề tới bữa ăn thì họ đem cơm xuống dút cho tôi ăn, họ lại dọa tôi rằng nếu tôi khốc là thì họ mề bụng, ôi thấy cái dao nhọn quá nên tôi sợ mà nằm

queo dưới khoan, chẳng dám rụt rịt hó hé chi hết.

Họ chèo đi gần hai ngày, tới một chỗ kia họ đậu lại đó, chỗ đến tôi họ mới bỏ tôi lên xe bỏ đem tới sóc này mà bán tôi cho lão Mệ-Sốc là người Cao-mên mà rầy tôi hôm bữa thấy mới gặp tôi đó. Khi lão mua tôi rồi thì lão đặt tên tôi là Chàng-cà-Mum, theo tên Cao mên, lão lại bắt tôi kêu lão bằng cha, xưng tiểu đệ tôi cho tôi đừng khốc, đến khi tôi được tám chín tuổi, lão mới bắt tôi đi chôn trâu, từ đó về sau hề tôi một ngày một lớn c ường nào thì lão lại đây xắt tôi chừng này; có nhiều khi tôi muốn trốn lão mà đi, ngặt vì tôi không rõ đường sá thế nào, không biết đâu là đâu; e đi không khỏi rui bị lão bắt lại được thì ắt là lão đánh chết đi, bởi vậy cho nên tôi còn dùng thẳng mà lẩn lưa cho tới ngày nay. Chàng dè ngày nay may mà tôi lại gặp được thấy, thì có khi cái nạn ách của tôi cũng đã gần mang; song tôi chàng

Banque de la Chine et du Sud
La China and Soutern Bank
(Hội nặc danh)

HÀNG CHÍNH: Taïpah (Formose).

PHÂN CỤC: Canton — Singapore — Samarang — Rangoon — Saigon.

AGENCES: Tokio — Osaka — Kobé — Yokohama — Hankéou — Kiukiang — Shanghai — Fuchéou —

Amoy — Swatow — Hongkong — Sourabaya — Batavia — Bangkok — Bombay — Londres — New-york, etc, etc.

Hàng bạc này lập ra mục đích chỉ để nông chí và quảng khai cuộc công-thương phía Nam nước Tàu, các biển miền Nam và Nhật-bôn và lại là một hội buôn của các nhà tư-bôn lớn của nước Tàu và nước Nhật-bôn.

Việc buôn bằng giấy phiếu, hay là sang tên bằng giấy, đều cho máy sở Phân-cục và máy chỗ hàng ngành đã kể trên đây và các chỗ thương-mại đại địa trong toàn cầu.

Những thư (lettres de changes) hàng này cũng mua và cũng lãnh phần giữ cho. Thư gửi bạc (lettres de crédit) đặng đi đường hay là về việc buôn bán muốn thương nghị tại đây cũng được. Muốn vay thì phải có thế chững đồ chắc chắn. Những giấy tờ chi tại đây hay là các việc khác về hàng bạc hoặc về việc (affaires de change) ở đây cũng lãnh nữa, những tiền bạc bất cần muốn gửi hay là muốn lãnh, thì hàng chịu nhận bằng tiền bạc thì thường hoặc bằng Yens vàng của Nhật-bôn, mà tính lời nhẹ.

M. YANOH, QUẢN-LÝ.

Hàng tại góc đường Boulevard Charner và đường d'Ormay Saigon

biết thấy có lòng háo nghĩa mà ra tay tế độ với người trâm-luân hay chăng? Và lại cha tôi vốn sanh có một mình tôi, mà từ ngày tôi thất lạc đến nay, không biết cha tôi thương nhớ buồn rầu mà gầy ốm là thế nào, thiệt tôi làm con rất nên bắt hiếu. » Nói tới đó vùng khốc róng. Trần-trọng-Nghĩa thấy vậy thì cũng động lòng, bên kính lời ngon ngọt mà khuyên giải rằng: « Thôi, có háy an lòng, chớ khốc lóc làm chi, rắng mà nhân nhục một ít lâu, vì tôi làm Thông-ngôn dày thép, mới đổi lại Xà-tôn ước vài tháng nay, nên khó mà cứu có cho sớm được; vậy để coi có dịp nào, hoặc tới xin phép, hoặc tôi xin đổi đi được, thì chừng ấy tôi sẽ lên mà chớ có theo, đặng có về miệt ngoài, rồi lần lần tôi thăm dò tin tức cho biết ông thân cô là ai thì tôi sẽ giao có cho ông. » Chàng-cà-Mum nghe nói dứt lời, liền quí xuống mà lạy Trần-trọng-Nghĩa và nói rằng: « Được như vậy thì tôi quyết kết cò ngậm vòng

mà đeo ở tai tạo. » Trần-trọng-Nghĩa không cho rằng lạ và nói rằng: « Hề là đặng trọng-phu xử thế, thầy nghĩa thì làm, ấy là phận làm người phải vậy. » Nói rồi vỗ tay vào túi, móc đồng hồ ra coi thì thấy đã quá 11 giờ rồi, liền mở túi lấy bánh mì gà quay và đồ ăn đấm ra, lại mời Chàng-cà-Mum ngồi ăn với mình cho vui miệng. Là thì Chàng-cà-Mum mặc cỡ mà không ăn, nhưng vì hai người chuyện vãn này giờ, lòng dạ nhau đã thấy rõ, nên coi ra như tình anh em một nhà, chàng ngại ngần chi nữa, phần thì nâng thầy Trọng-Nghĩa ăn cần mời mãi, nên không lẽ chối từ, phải ngồi lại và ăn và nói chuyện.

Nguyễn Chàng-cà-Mum từ ngày lọt vào tay lão Mệ-Sốc đến nay, năm nào tháng này chỉ ăn rỗng bô-bôc mà thôi. Nay gặp đồ cao-lương, thì lấy làm quí trọng. Trần-trọng-Nghĩa biết ý nên cứ việc ép nâng ăn mãi. Khi ăn uống rồi thì đồng-oh đã đúng 12 giờ, Trần-trọng-Nghĩa bèn

định mình nâng nâng về đêm dủ 7 ngày là nhằm ngày chúa-nhật, cứ đấm trâu ra lồi đó mà cho ăn thì sẽ có anh ta tại đó. Nói rồi bèn từ giả lên ngựa ra về. Còn Chàng-cà-Mum thì tỏ lòng quyến-luyến, cứ đứng ngó mông theo cho đến khi chàng đi khuất cụm rừng rồi mới trở lại.

Từ đó ngày chúa-nhật nào hai người cũng cứ đến chỗ hẹn hò mà đàm luận với nhau. Trọng-Nghĩa lại đấm sáo vắn và giấy mực theo mà dạy nâng học chữ; nâng đã còn dạy chữ quốc-ngữ, sau thấy nâng có khiếu thông minh, nên lần lần dạy qua tới chữ Langsa.

Có lúc lão Mệ-Sốc lại sai nâng đấm trứng gà trứng vịt xuống chợ Xà-Tôn mà đổi tầu cau, thì nâng lại dùng dịp ấy hỏi thăm nhà giầy thép tìm đến thăm và đấm trứng gà mà cho Trần-trọng-Nghĩa.

(Còn nữa)

Minh-tạ-lương-y

Huế, le 29 Avril 1920

A Monsieur Nhị-thiên-Đường, Pharmacia, 38 rue de Canton à Cholon.

Kính,

Thăm ông chủ tiệm Nhị-thiên-Đường cho dặng mạnh giỏi, nguyên tôi có mượn người ta mua giùm Hoá-đám-chi-khái-táng (Thuốc-ho) cho vợ tôi uống thiệt là thần hiệu.

Vậy nay xin ông gửi contre-remboursement cho tôi năm chục gói giá là 7\$00, 2 ve dầu đầu khâu giá là 0\$80.

Khi nào tôi dặng thơ ông gửi liền đến nhà giấy thép mà lãnh thuốc; rất cảm ơn ông.

Nay-kính,

Adresse: NGUYỄN-VĂN-CHÍNH
Cai du Cercle à Huế.

Rượu Eau de vie Dejean

Đã thơm mà lại ngon. Ai uống cứ đều ưa.

Có một mình hàng Denis Frères có trữ mà thôi.

CASINO DE SAIGON

Nhà hát bóng Casino đứng bực nhứt trong cõi Đông-Dương, mỗi tuần thay nhiều lớp lạ thường, đã hay lại thêm vui vẻ, hình Pathé-frères gửi lại.

Ông Léopold đã lập nhà hát tại Saigon 25 năm công cán, thầy thầy đều rõ cháng công người máy không rung hình chơi tốt tươi xem tới mầng mà không mỗi mắt; Xin quý khách thừa khi hóng mát đến xem chơi tiêu khiển rất vui lòng, nhiều tích hay đẹp dạ quý ông. Hiện nay đương hát tuồng « Le Tigre Sacré » còn nổi luôn 7 tuần nữa, hay lắm, hay lắm.

**RESTAURANT.
Nam-hòa-Phát**

Tiệm cơm Nam-hòa-Phát nay đã bán lại cho chúng tôi rồi, vậy trong ít ngày đây chúng tôi sẽ mở cửa buôn bán như thường và trên lầu sẽ lập phòng ngủ.

Xin đồng-bào chiếu cố, chúng tôi rất thăm cảm hậu tình.

NAM-HÒA-PHÁT
74 Rue d'Espagne Saigon
Chủ tiệm kính mời.

Thơ mới

Thơ Việt-Trung tiêu lục của M. Nguyễn-thành-Phượng mới xuất bản, đặt theo điệu thượng lục hạ bát rất hay, sự tích cũng ngộ; Xin chư tôn mua thử mà xem.

Giá mỗi cuốn là..... 0\$15

Tại quán Công-luân-Báo và quán Nông-cổ Min-dam đều có bán.

Tại tiệm Nam-hồng-Phát số 106 đường Boulevard Bonnard cũng có bán.

KỶ-TÂM-HIÊN

TIỆM ƯỚP TRÀ ANNAM

NHÂN HIỆU RIÊNG (TRÁI-TIM-ĐỎ)

H. K. SANH

Quản-lý và chế tạo

61-62, Quai Testard Cholon

Tiệm này vốn của người Annam, ướp chè rồng trà Annam, sạch sẽ và thơm tho. Có thứ đựng bằng hộp thiếc, có thứ gói bằng giấy.

Xin đồng-bang chiếu cố.

APPAREILLAGE ÉLECTRIQUE**Nguyễn-văn-Xuân**

41, Rue d'Ormay, 41

Kính trình lục châu chư quân-tử dặng rõ, tiệm tôi chuyên bán đồ đèn khí cũng là sửa quạt máy dynamos magnétos giá (tính rất rẻ mà sửa lại chắc chắn, hoặc khi chư quý ông, quý bà muốn mua thứ gì gửi thơ lại chúng tôi sẵn lòng gửi luôn không hề trễ nải xin giúp sức cho bạng đồng bang dặng tân tới.

NGUYỄN-VĂN-XUÂN

Cần-bạch.

Ai mua ngựa không?

Có bán một con ngựa đực, 8 tuổi, sắc hồng, bề cao 1 thước 4 tấc ba, dễ đua, hoặc đi xe, hoặc dùng cỡi chơi tốt lắm, ngựa này chạy kiểu rất hay.

Ai muốn mua xin do nơi M. Lê-bá-Dại, Secrétaire-comptable tại nhà máy dóa khí (Usine Électrique) Saigon mà thương nghị.

Mâm tiệc muốn cho vui thì phải có rượu hột hiệu **Tisane Marquis de Bergey** demi sec.

Có một mình hàng Denis Frères có trữ mà thôi.

Trại mọc, chạm và cấn, hiệu là:

« Michel NGUYỄN-HIỆP-HOÀ »

Tại Lái-thiệu, đường ra Công-xi-heo (Abattoir)

Tại trại tôi có đóng sẵn các món là: Bàn ăn mặc đá dài, có cấn diêm, hay là tron; Bàn ăn mặc đá tron, kê thành hay không; Bàn ăn mặc gỗ liền, Bàn tron trụ, 1 trụ, mặc đá hay là mặc cây liền; Bàn lấu; Bàn khách (pour salon) Bàn rượu (Tables d'appétitif) có nhiều kiểu; Váng một, hai, ba, chơn tiện có diêm; Tủ thờ cấn hay là tron, có nhiều kiểu; Tủ áo; Tủ rượu (buffet desserte ou étagère) Tủ kiền để sách bibliothèque) Tủ kiền soi, 1 hay là 2 miếng; Giá nón, áo, dù (Porte parapui ou chapeau) Trụ để kiền (colonne) ghế ngồi (banquette) hay là kiền khác, có nhiều thứ; Ghế Báng-nguyệt; Bàn viết; Bàn rửa mặt; Váng ngồi mặc bằng đá trắng có chơn tiện.

Làm theo kiểu kim-thời, bằng cây Trắc, cấn-lai, gỗ, toàn là danh-mộc; thợ làm khéo-léo tinh-xảo, không giả-dôi.

Xin quý-ông có muốn dùng các món kể trên đây, hoặc theo ý, thì gửi thơ và kiểu, cùng là thân-hành đến tại Trại tôi, ở Lái-thiệu, đường ra công-xi-heo (abattoir) hoặc mua hay là đặt, thì tôi sẵn lòng làm mau và kỹ-lưỡng cho vừa ý quý-ông.

CHU-TRẠI cấn khải.

QUYNH-MY**NGUYỄN-NGỌC-CU**

Số 20 đường Amiral-Courbet

(CHỢ BÈN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, nước-mắm, tấm, cấn, trà hột, trà-tàu, thuốc hút cùng các vật dùng khác.

Nước-mắm Phú-quốc ngon thượng hạng

Tiệm này bán ròng nước-mắm ở tỉnh Bình-thuận; không bán nước-mắm làm tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến hàng phố gửi giấy, thì kẻ đem đến nhà chàng sai. Nay tôi lại có dọn chỗ ăn chỗ nghỉ sạch sẽ tử tế. Muốn dùng cơm từ bữa ăn hay là muốn dùng cơm tháng cũng dặng. Lại có chỗ nghỉ ngơi thông thả xin các ông ghé chơi một phen thì sẽ rõ.

Cáo bạch

Chúng tôi có mở 1 tiệm hiệu là Tân-phát-Long tại đường d'Adran số 115 nhứt góc đường Ohier số 1 để sửa đèn Lite landi đèn Manchons xe máy, tu-sát, máy đánh chữ, máy hát và máy hát bóng và các thứ đồng-hồ vắn vắn.

Lại cũng có bán: Manchons, carbure và dầu essence. Những thợ và máy móc sắp đặt tại tiệm làm được các việc theo ý quý-ông giao cho chúng tôi. Mỗi khi quý-quan có đám tiệc chi mà muốn chưng đèn trong nhà cho sáng, thì chúng tôi cũng lãnh làm được; miếng là cho chúng tôi hay trước.

Thơ và Mandat xin để như vầy:

NGUYỄN-VĂN-CHUỘC
115, rue d'Adran
SAIGON

Cáo bạch

Tiệm Guốc và Khăn-dóng

Hiệu tiệm « THỪA-MINH »

của M. NGUYEN-KIM-THINH

Thông-ngôn Tòa án Mytho

Kính trình cùng Lục-châu chư tôn ông quý khách được hay: Nay tôi mới mở ra một tiệm guốc, sơn-phết một cách kỹ-lưỡng, và khăn dóng bằng nhiều hàng Bombay thượng hạng nhẹ nhàng thật là đẹp lắm, theo kiểu kim thời. Cúi xin chư quý ông, quý Thầy, quý Bà, quý Chó có lòng hạ cố giúp tôi nên việc, thì tôi thăm cảm tạ thành tình, hằng ngày ghi tạc.

NGUYỄN-KIM-THINH,
Đôn khải.

HỒ'I NGU'Ồ'I ANNAM!

Hãy nỗ lực mà quảng khai nông, công, thương chur nghiệp !!
Hãy lập hàng tàu đê chờ hóa-vật và đưà hành khách.

ĐỪNG THEO CHÌU LÒN KHÁCH KIỂU-CƯ NỮA

Hãy đặt đóng tàu lớn, tàu nhỏ, tàu dắc ghe, và xà-lang.
Hãy lựa hàng nào chắc chắn mà hỏi thăm thì họ sẽ giúp sức đóng đũ thứ tàu cho mà dùng.

Mau mau viết thư mà hỏi ông : **CHARLES BARDON** ở đường **Paul Blanchy** số **136** tại **Saigon**, là chủ hãng đóng tàu có danh tiếng Annam ai cũng biết và chuyên nghề đóng tàu đủ thứ đê dùng trong xứ nấy. Hãng này đóng tàu đê chờ hàng-hóa và đưà bộ hành lớn nhỏ đủ kiểu, tàu chạy mau mà sở phí nhẹ.

HÀ-CẢNH-LẠC DIT **BAY-KHOË**
BIJOUTERIE — SOIERIE — MERCERIE
23, Rue Schroëder — Saigon
Adresse téléphonique: 295

Tiệm bán đồ nữ-trang đủ kiểu thật tốt và khéo Có bán đũ các thứ hàng tây, hàng Nhật-bổn, hàng bắc và hàng Annam.

Chư qui khách mua đồ nữ-trang tại tiệm tôi thì khỏi sợ lầm vì đồ của tôi làm rất kỹ lưỡng.

Muôa cho khỏi sự bậu hoạn, chư qui vị khi mua đồ rồi hãy thử vàng lại mà coi cho vừa ý và cân lại cho chắc chắn (tại tiệm có đá thử vàng, acide azotique, có cân tây, và cân Annam) Cũng phải lấy toa cho có bằng cứ đặng khỏi sự cãi lầy về sau.

Chú nhơn : Hà-Cảnh-Lạc dít Bãy-Khoë
Cần khải.

PHNOM-PENH-BAZAR TRƯỜNG-XUAN

GIÁ BÁN SỈ	
Núc áo bành-tô màu kaki N° 5503— 12 núc.....	0 \$ 35
Kiểu đê hình chụp, máy chạm lông, xuy vàng, kiền dây các bla (format visite) 0m066 X 0m09— 12 cái.....	3 50
Hình búp-bê (poupés) mặc áo ren 12 con.....	2 20
Cán viết đưng mực ngời xuy vàng m° 2925 — 12 cây.....	3 20
Giấy viết thư có gach hàng 0m22 X 0, 13 mỗi xấp 100 tờ đũ — 12 xấp.....	5 00
Bầu trắng đê lót cổ áo dài (Annam) 12 cái.....	1 70
Khăn bành lông dệt bông hoa hoè 0m07 X 1m45 — 12 cái.....	9 00
Giấy viết thư « Idylle » mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đoi có màu — 12 hộp.....	8 55
Kiền đê lộng hình, bia xuy ni-kên có bông nổi (0m11 X 0m16) 12 cái.....	5 10
Giấy tây bô trắng tời cao-su, 12 đoi.....	16 50
Gởi contre remboursement	
Lý-Hữu-Dư	
25-26, Quai Piquet (Phnom-Penh)	

Cáo Bạch

Kính trình quý-vị đặng rõ: Nay tôi mới lập một tiệm tại đường **Bd CHARNER**; môn bài số **74**, Saigon, đê sửa các thứ máy: Như là: **đồng-hồ, xe-máy, máy dánh chữ, máy may, máy hát, tủ sắt, vãn vãn**. Có khắc các thứ **con dấu đồng và mũ thung đủ kiểu, chạm gỗ cẩm thạch, vãn vãn**....

Bán sỉ và bán lẻ đồ phụ tùng **xe máy essence, alcool à bruler và carburé**, thứ nhứt là thứ **manchons**.

Quý-vị ở xa muốn mua hay là sửa món gì xin viết thư cho tôi thì tôi sẽ gởi lại lập tức và tính giá thiệt rê (gởi cách lãnh hóa giao ngân, Contre Remboursement) quý-vị muốn mua món chi ở Saigon hay là hỏi thăm việc chi thì tôi cũng sẵn lòng lo giúp. Xin Chư-tôn chiểu cố tôi hết lòng cảm ơn.

PHAM-THÈ-KINH
74 Bd Charner—Saigon

TÂN TÂN HIỆP THÀNH

Ở tại đường **Viênô**, số **40**, ngan chợ Saigon mới

HUYNH-VĂN-NHUNG kê nghiệp

Marque déposée

Nhãn hiệu có cấu chừng tại Tòa.

Làm và bán đồ nữ-trang theo kiểu kiem thời, làm dà mau mà lại khéo, lại có làm ở ăn trâu có chừng bằng đồng si ni-kên (Nickel) qui khách ở Lục châu nếu cái dùng đê làm tại tiệm tôi, xin viết thư thương nghị.

Đồ làm rồi sẽ gởi lập tức (Contre remboursement) nghĩa là đem tiền đên đóng cho nhà thơ mà lấy đồ.
HUYNH-VĂN-NHUNG cần bạch.

Garage HUYNH-VĂN-NHUNG

Đường **Viênô** n° **38**, Saigon

Tiệm bán đồ phụ tùng xe hơi, xe máy đạp, xe kéo, sửa đũ các thứ máy rất kỹ can, còn sửa xe hơi thì tôi có sẵn thợ thiện nghệ, công việc làm đã mau mà giá lại rê hơn các nơi khác, Garage tôi làm Đại-lý bán dầu **Essence Schell** và dầu nhớt đê chề xe và các thứ máy, cho hàng **Franco-Asiatique des Pétroles**, bán y giá của hãng. Lại cũng có sảm 2 cái xe hơi hiệu **Dodge** còn mới đê cho mượn, hoặc đi đăm cưới hay là đi chơi xa rất phưong tiện, giá định rê, xe lại chạy mau chằng khi nào hay chêt đọc đường.

HUYNH-VĂN-NHUNG, propriétaire.

TIỆM THỢ BẠC CỬA

M. Cao-văn-Hy

102, Boulevard Bonnard — Saigon

Tiệm này có bán đũ các thứ đồ nữ-trang theo kiểu kim thời, xinh đẹp khéo lạ vô cùng; những là: **vàng vòng, chuỗi hạt, hoa tai, cà-rá, giây-chiền, nơ, xuyến v. v.** kiểu chạm rất nên huệ đặng.
Xia các bà, các cô hãy đên xem thử mộ. lần thì biết.

Nay kính

CAO-VĂN-HY cần khải

TIỆM

Trương-v.-Hanh et Cie

lại Sadek

Có làm đồ đúc bằng **Xi-mon (Ciment)** đùng đê cất nhà, như là song **Xi-mon**, đầu cột, Bông găng nóc nhà.

Lãnh làm theo ý-chu muốn chằng sai chạy chăt nào.

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đũ đồ phụ tùng

đường **Luro** môn bài số và 101.

(Đài-hồ) Saigon

PHAN-VĂN-HIỆP chủ tiệm

Kính trình quý-châu qui khách đặng rõ: Tiệm tôi có đóng sửa xe như là: **Xe mũt, xe hai bánh, xe liền, xe kéo và cũng có bán các thứ xe cũ sửa lại chắc chắn; có bán đên xe đủ kiểu, bánh xe cao-su bằng cây giá-tij bên tây chề lại, cao-su đặt đê thay trong bánh, kiền đên tây, đô bắt kê xe độc chiếc và xe song mã bằng da tây may rất khéo và chắc, có bán yên cỡi, chường đạp hai tiếng, bình đê thắp đèn khí đá theo xe, sơn xe và sửa xe.**

Cúi xin qui khách có dịp đên **Đài-hồ**, xin ghé lại tiệm tôi một khi trước cai công cuộc của tôi làm, sau có cần đùng món chi đê thiếu mua giúp làm ngời, thì tôi rất cảm ơn hạ cò. Còn chư qui khách ở xa muốn gởi thư hỏi thăm món chi cũng giá cũ tôi sẵn lòng hầu đáp.

Còn tôi cũng có gởi bán những là đên xe, bánh cao-su giá-tij, đô bắt kê da tây nơi tiệm **Thái-Bình** trước chợ giấy xe lửa Mỹ Saigon, tiệm **Lạc-tinh-lâu**, đê 4, đường d'Espagne.

PHAN-VĂN-HIỆP cần khải.

TRẠI THỢ MỘC HIỆU LƯỢC-LONG Tự Nguyễn-long-Thao

Ở tại chợ **Lái-thiêu**

Trại thợ mộc tôi sáng tạo đê hơn 5 năm ở phố sau phố chợ, đường xe hơi Saigon-Thudaumot, có đóng sửa đũ hàng ăn dài mặt gỗ liễn từ 1m40 cho đên 2m20, bệ ngan 0m80 cho đên 11m15; hàng ăn chề kiểu tứ linh (long lân, qui phụng), hàng lâu cửa chống 7, 8 trụ cho đên 2 trụ, và hàng ăn mặt đá, hàng tròn mặt gỗ, xây, chường chạm tam lân từ 1m55, có thứ 5 trụ 4 góc chạm giấy lá tây, hàng rượu (table d'apéritif), hàng khách (table de salon), hàng viết (bureau) hàng rửa mặt (table de toilette) hàng nguyệt, tủ áo tron, tủ áo kiền tủ thờ cần biền liễn thanh thờ kiền về sơn thủy chừ óc chề vàng, ghế ngồi mặt tròn, mặt trái đào, mặt đàn và có đũ thứ đô tiện, những là chường đên, đài, hộp, khay, kỹ vàng một, vàng hai, vàng ba, vàng tư, hát thủy đêu làm bằng cây danh mộc, chề theo kiểu kim thời tron bên, chắc chắn và bán giá rê.

Còn phía trước phố chợ có đên thêm một tiệm "gánh" có bán đũ thứ rượu và đồ danh mộc thứ cần thứ tron đêu có đê.

Kính xin chư-tôn qui-khách thừa hiếp nhân đư xin ghé lại tiệm tôi mua đê làm đặng hoặc là đặt món chi chường độn tron nhà thì tôi sẵn lòng mau mau làm cho vừa ý quiê ông

NGUYỄN-LONG-THAO
chủ thợ mộc

DENTIFRICES
THUỐC ĐÁNH RĂNG

Thuốc nước, thuốc sệt, thuốc bột hay là xà-bông của các cha

BÉNÉDICTINS DE SOULAC
LÀM RA

Thuốc *Bénédictins de Soulac* (thuốc nước, thuốc sệt, thuốc bột, hay là xà-bông) là một thứ thuốc dưỡng răng, thần-hiệu rất hợp với miệng người. Thuốc này làm cho răng được trắng trong làm cho nướu tinh-khiết diệt cả loại vi-trùng sâu răng.

Hãy dùng một thứ thuốc *Bénédictins* là thuốc không độc thời, đừng dùng mà thuốc khác có độc-dược.

Thuốc *Bénédictins* của người Langsa chế ra mà các nước đều dùng.

Đỗ-văn-Bính khách lâu
PHÒNG NGŨ CHO MƯƠN

BÁN CAFÉ SỚM MƠI,
VA CƠM ANNAM CƠM TÂY

No 31-33-35, rue Amiral Courbet
ở ngang nhà hàng Nam-đồng-
Hương, Chợ-mới, Saigon

Đại-lý, LÊ-SUM căn-bạch

Lục-Tinh Khách-Lâu
Số 84-29, đường Espagne
SAIGON

Lành Annam làm tại Bắc-kỳ giá rẻ và chắc tốt hơn lành ngoại bang. Bán sỉ và bán lẻ tại tiệm.

NU-CÔNG-THẠNH
Góc chợ mới Saigon đường Espagne số 82.
Chư vị ở xa xin gửi thơ đến mà hồi kiếu.

Lâm-ngọc-Thạch
ANNAM TRÔNG RANG
Nº 58, rue d'Adran dài phố ngan tòa Tân-đảo (Immigration) chợ cũ Saigon

Lời kính tỏ cho quý-khách đồng bang, trong Lục-châu đặng rõ : tôi có lập một cái phòng trông răng trên lầu, tiệm hút tọc và bán đèn khí hiệu « *Phước-Thái* » đường d'Adran số nhà 58 chợ-cũ Saigon, trông răng trắng hoặc đen cùng là răng hư bịch lại bằng vàng, răng cao thấp không bằng nhau, răng hồ sữa và mài lại theo cách thức Langsa cho liền lạc, rồi làm rất kỹ-tưởng trong khi đương mài sữa răng khỏi lo đau đớn cùng là ẻ nhất chỉ hết.

Nghề chung mà ý riêng của thợ, chẳng phải mài sữa mà đau ẻ hơn cả huồi như chỗ khác, răng bịch, răng trống tôi đều tính giá rẻ mới cái là (3\$00) rẻ hơn các nơi khác, mà tôi có làm biên lai (Garantie 5 ans) năm năm, nếu chưa sửa lại không tính tiền chi hết, như vị nào ở xa, xin gửi thơ hỏi những cách thức trông răng thì tôi trả lời lập tức, còn muốn tới đến chỗ trông hay là bịch thì tôi cũng vưng theo lời quý ông, quý bà, cùng là quý thầy, quý cô.

Nay kính.
LÂM-NGỌC-THẠCH
Mécanicien dentiste.

Nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa.

Nếu chư-vị muốn mua một cái nhà máy xay lúa theo kim thời và lại toàn hảo chạy đặng 5-10-15-20-30-50 hay là 100 tấn cùng là hơn 100 tấn gạo trắng mọi ngày (24 giờ).

Nếu chư vị muốn bán giá riêng đặng mà lập hoàn-thành một cái nhà máy xay lúa, đủ nhà, nền đúc, ráp máy, cùng chạy đến khí vận vắn, nói tac một đếu nghãi là chạy được.

Nếu chư vị cách dễ trả tiền và thi hành cho gấp các việc của chư vị sai khiên, thì nên tại hãng:

BONNEFOY & CIE
Société Maritime & Commerciale
DŨ PACIFIQUE SUCCESEURS

Đường d'Ormay mà suy tính và bằng này sẽ chỉ các đếu cần ích cho hoặc đưa coi kiếu thức (bản đồ) cùng giá tiền.

Có nhiều giấy tờ làm bằng có ràng đã có chịu cho nhiều chỗ thành tựu rồi.

Sau này bằng chúng ta cho chư vị đặc nhà máy của chúng ta hay rằng : chư vị ở xa xuôi không tiện bề giao hiệp buôn bán lúa gạo cùng ngoại-quốc thì bằng chúng ta sẽ hết lòng mà giúp cho : nghĩa là chịu giá cũ giùm cho.

Hãng chúng ta cho chư vị hay rằng :
Tại hãng có sẵn *Tàu khô* (chaloupe à vapeur) mới và cũ, như chư vị muốn mua và cách trả tiền thì xin đến tại hãng mà suy tính.

TIỆM
Nguyễn-hữu-Sanh
91, Rue Catinat 91,
SAIGON

Có bán đủ thứ hàng Tàu, hàng Tây tốt lắm mà giá cũng rẻ.

Còn thợ may đồng làm, may đã khéo lại chắc, mà lại may cũng mau nữa.

Có bán các thứ nón Tây của người Bắc làm. Nón tốt giá nhẹ.

TIỆM MAY CUA Mme HBYNH-CÔNG-PHŨ
92 Quai Belgique (Cầu-ông-Lãnh) Saigon. — Máy may áo Tây và Annam đủ kiếu. May mau và chắc, đường kim mũi chỉ thật khéo. — Có bán hàng Tàu nhuộm. Tại Gò-vấp và Cao-lãnh thật tốt giá rẻ. Nhữn là : Nhung Hàng, Rén, Lược, Lông và các thứ hàng-mông, tiệm tôi may khéo hơn hết, kiếu rất huê-mỹ (mode très élégante).

Kính mời quý ông quý bà con rành quá bước lại tiệm tôi may thử một lần thì rõ Nay thỉnh.

Tiệm Tân-huê Vinh-phat của M. Nguyễn-hữu-Tân
134-135, đường Colonel Boutequet Saigon. — Ngành giặt xe lửa Mytho.
Có may áo xiêm kiếu kim thời. Bán đủ hàng Tàu, gạo Bãi-xào. Đồ gia dụng và tạp hóa đủ thứ.

Nam-đồng-Hu'ng khách sạn
Số 26, 28 và 30, đường Amiral Courbet, Saigon. — Phòng giặt sạch sẽ, tiếp đãi tử tế.
Có bán đủ các thứ hàng Tàu. May xiêm áo Annam theo kiếu kim thời mà mau lại chắc

Nhà in J. VIỆT
59, Rue d'Ormay, Saigon

In đủ kiếu đủ cách. Đóng sách rất khéo và chắc. Có bán đủ thứ thơ tương truyền sách : bao thơ giấy, mực, vắn vắn. Bán đủ đồ dùng cho học trò học.

KHI MUỐN MUA
MÁY XAY LŨA
hãy tìm tại tiệm

Giá đủ rẻ mà máy lại tốt

May ép dầu đủ thứ—Máy ép mĩa làm đườn.

ĐU CẮC THỦ MÁY
A. DENHOLM,
40 et 41, Quai de Belgique, Saigon

Tiệm này thiết của Ang-lê chế tạo và do vật liệu của Ang-lê

TIỆM
Bán Sơn-thủy rất tốt
của M. VŨ-THÀNH-LONG
(tại Lái-thiêu)

Kính cùng liệt vị, và quý ông quý bà đặng rõ : tôi có bán đủ sơn-thủy không thiếu môn chi, và đồ tốt hơn china thập hội, như ông nào ở xa muốn mua, xin hỏi cách sơn-thủy làm sao, thờ hay là vẽ chơi theo cách kiếu thời, thì tiệm tôi làm y như lời các ông muốn, và có 10 máy chiếc ghe chờ đi bán các nơi trong Lục-tinh, như sơn-thủy của người Annam nào bán mà có miếng giấy nhỏ hiệu của tôi trên đây là đồ tốt hơn hết, vậy xin quý ông, quý bà cùng đồng-bang trong Lục-tinh có dùng (tableau) sơn-thủy tốt và vẽ khéo cùng lâu phai thì xin gửi thơ đến tôi và để chờ ở cho kỹ càng thì có ghe tôi chờ đến cho, bặc kỳ là mua nhiều ít thì tôi cũng sẵn lòng đem tới luôn luôn, cúi xin quý ông, quý bà có lòng hảo hiệp tưởng lấy đồng-bào mà mua giúp cùng nhau cho nên việc, vậy mới khỏi mua của china, tôi rất thâm cảm quý ông quý bà lắm lắm !!

VŨ-THÀNH-LONG
cần khải,

Trịnh-xuân-Nghĩa
13, Rue du Chauvre 13
HA NOI (TONKIN).

Bán sỉ và bán lẻ, xuất cảng, nhập cảng, có tiệm nhánh tại Hưởng-côn (Hong Kong) để lãnh mua hoặc bán giúp các thứ hàng-hóa, tinh tiến huê-hồng nhẹ. — Chư quý-khách trong lục châu muốn mua các thứ hàng-hóa tơ lụa, đồ cần hoặc các sản-vật gì ở ngoài Bắc-kỳ; hoặc có sản-vật chi mà muốn xuất cảng bán cho ngoại-quốc thì xin việc thơ ra cho bên hiệu mã thương nghj. Chúng tôi sẽ hết lòng giùm giúp cho chư quý-ông.

Nay-Kính,

Khương-Thới dit Gông

178, 180 Rue Ang-Duong, 178, 180

Tiệm tôi có làm đồ nữ trang (bijouterie) để bán, và có bán những đồ phụ tùng xe hơi xe máy, xe kéo và xe máy xin kể ra sau đây:

Kiểu vàng, neo, chuỗi, bông, cà-rá, đồ làm đá thứ. Dầu ech-sang-Sen (essence Shell) dầu nhớt để vào máy xe hơi (l'huile pour automobile), mỡ bò để máy xe hơi (graisses pour automobile) đá thạp đèn xe hơi (carbure), vỏ ruột xe hơi hiệu, tẩy và huế-kỹ (enveloppes et chambre à air marques Michelin et américaine) xe máy hiệu bơ-rô (bicyclettes marque Peugeot) và tôi có bán đồ sửa đầm (madame) và giày tây, giày (annam) đều thơm, áo thùng mua bên tây lại (commandés en France).

Như các ông và các bà muốn dùng xin gửi thư đến tôi sẽ lập tức gửi (contre remboursement) đến cho.

Nay kính
Trần-văn-Gông
Bijoutier Phom-penh

TIỆM Trương-văn-Hanh SADEC

Có bán xe máy mới và đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lành thép muốn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hôn, tan, tế, kỵ-yên, tân-gia, hạ-thọ.

Khăn đen bằng nhiều tẩy tới thượng hạng; bán mới và bán lại vỏ ruột xe máy hiệu Michelin.

Quý khách ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gửi thư cho tôi, tôi sẵn lòng ký lưỡng gửi contre remboursement (nghĩa là đóng bạc tại nhà thư mà lành đồ.)

Hoặc muốn biết giá đồ trước khi mua thì tôi sẵn lòng cho giá đồ phụ tùng và bán bằng chữ quốc-gữ (Prix courant).

Trương-văn-Hanh
Chủ tiệm

Uả! ngộ quá hớ!

Tại đường Amiral Courbet, số nhà 38, có tiệm bán vàng gỗ, vàng huỳnh, vàng đầu, cũng có bán bàn ghế bằng cây cẩm-lai, đồ làm tại Lái-thiêu thiệt là khéo.

Còn những tủ sắt hay là bàn, ghế, giường, tủ, vàng ngựa, hoặc dư dùng, loặc đổi đi đầu mà muốn bán lại thì tiệm tôi cũng mua giùm cho được giá hơn là bán cho nhà lạc-xon.

Vậy xin chú quý-ông quý-bà lấy lòng bác-ái, đến giúp cho đóng-bang, đờng hương và ải cho mau hươg vương.

Đa tạ, đa tạ!

CHÍNH TRỌNG

Nhà Bùi-Tân-Phát
426 a 438, Rue Paul Blanchy Saigon
Vừa bán sỉ những đồ thổ-sàng Nam-kỳ và Bắc-kỳ, và bán máy xay lúa gạo, cũng lành làm các việc.

Lời rao

Tân-định Saigon đường Lavalanche số nhà 80 có bán 2 cái xe 1 cái Milord đóng tại nhà Trigant còn mới tinh hảo. 1 cái xe 2 bánh mặt trời cũng còn mới. 2 con ngựa.

1 con để đi xe Milord 1m,35
1 con để đi xe 2 bánh 1m,25
Đồ bác kể đủ 2 con ngựa. 2 cặp lồng đèn tây. Các ông như muốn dùng xin đến nhà chụp hình của thầy Đông (đường Charner 93) mà thương nghị. Muốn mua hết 2 cái hay là một cũng bán.

I ĐÓNG 93 B° Charner
SAIGON

TIỆM-AN-PHONG

Bán hàng Tàu và hàng Bắc
TẠI CHỢ CAO-LÀNH

Kính lời trình cùng lục-châu quý khách đặng rõ. Tiệm tôi có bán hàng Tàu những là vân xuyên lạp nhiều cùng là hàng ta kêu là hàng vườn, nhuộm đen đều láng thật tốt không hề trở, tôi chắc ý, vì chăm tại Cao-lãnh tốt (giá rẻ) nên đó nhuộm đen của tôi hớt cao chằm không tiết, đã nhuộm nhiều chằm rất kỹ càng giá rẻ hơn xứ khác, vì các xứ khác phải mua chằm tại xứ tôi giá mắc, nên không thể bì kiếp bằng đen của tôi, còn đó hàng Bắc tôi cũng đủ thứ, tôi lãnh tại Hà-nội, như quý-khách muốn mua vật chi dùng, xin gửi thư đến, tôi sẽ gửi lại liền, như vậy nào muốn mua nhiều mà ban tôi tính giá thiệt nhẹ, như muốn hỏi giá trước tôi cũng trả lời liền, hàng tôi gửi contre-remboursement.

Caolanh, NGUYỄN-XUÂN-TRƯỚC.

Cần bạch

Mỹ-kỳ

TRƯƠNG-NGỌC-GIU propriétaire

Tiệm họa chơn dung và khắc con dấu ở đường Turc, số 16, ngang nhà hàng Motlet - SAIGON

Kính cáo cùng chú Quý-khách đặng hay, tiệm tôi có khắc con dấu bằng đồng, bằng mũ thung, bằng cây - có chạm bằng đồng, cùng chạm nhân hiệu - có làm mộ bia chạm bằng đá cẩm thạch, có thợ họa chơn dung, năm bình người mà vẽ: vẽ bằng dầu sơn vỏ hồ vẽ nước thuốc màu, hay là bằng mực tàu, hoặc bằng viết chỉ than - họa viền, liền, tranh sơn thủy - theo rạp hát - khắc hình chơn dung vào bằng đồng, bằng đá cẩm thạch để theo mộ bia trạm năm cũng chảnh phai - có thợ chạm các thứ cây danh mộc.

Như Quý-khách nào muốn hỏi giá tiền về món chi xin gửi thư cho tôi, tôi sẽ gửi cáo bạch (catalogue).

Trương-NGỌC-GIU, Cẩn-khái,

TIỆM NGŨ Dương-huê-vĩnh-Phát

Kính cùng tôn bằng quý khách đại hay: Nhà ngũ hiệu Dương-Huê-Vĩnh-Phát, ở đường AMIRAL COURBET, số 53, Saigon, phòng vì sạch sẽ tin anh, đã rộng rãi mát mẻ, mà giá tiền rẻ hơn, lại gần gare chánh Saigon, rất tiện bề cho quan khách tới lui, xin chú đặng rộng lòng thì ăn một chiến thì sẽ rõ tiệm chúng tôi là hiền kính si là thế nào ANTOINE BÀU, đóa kính.
N° 53, Amiral Courbet

Maison d'accouchement
MŨ TU
Sage-femme diplômée
114, Rue Chaigneau, 114

Nay chúng tôi mới tạo lập một sở nhà thương cho đơn-bà sanh thai, và có một cô mụ Tu, có bản cấp, sự sáng sủa lấy làm sạch sẽ, và hết lòng lo lắng kỹ càng và có một chị sấm biết nói tiếng Annam, rất đại tài cứu giúp về việc bịnh tiểu nhi, người đơn bà sấm này có danh tiếng thươ nay; và có lòng nhơn đức hoặc có việc chi gấp rút cầu cứu giờ nào lại đó cũng có chúng tôi. Xin các bà, các cô, hoặc sanh thai, hay là con cháu không ngon ăn, đến tại chỗ, chúng tôi hết lòng bồi dưỡng và tính giá rẻ.

Củ sanh thai có hai hạng, 1 \$ 00 và 2 \$ 00 một ngày. Chỗ 2 \$ 00 đờng nệm theo người Langsa. Người Annam muốn đẻ theo cách Annam hay là theo cách người Langsa cũng được.

Xe hơi còn mới tinh hảo

Để cho mượn đi chơi hoặc Vũng-tàu (Cap) Barja, Tây-ninh cùng các nơi khác.

Giá rẻ hơn hết.

Do nơi đường Pellerin số 204.

Boucherie Cochinchinoise

Tại tiệm cơm NHIÊN-HƯƠNG
đường Amiral Rose,

Có bán thịt heo tươi thịt heo quay thịt bò, sớm mai mỗi bữa có nấu cháo cá và thịt: Lành dọn đám tiệc tại tiệm hay là đem tới nhà kể từ ngày 26 Novembre 1920.

Michel LÊ-VĂN-THƠ, Gérant

NAM-HÔNG-PHÁT KHÁCH-SANG

ở đường Boulevard Bonard, số 106
ngang Cars xe lửa Saigon-Cavap
tại Chợ-mới Saigon

Bán rượu tây và sửa xe máy, đèn essence và đèn alcool.
Có cho mượn phòng ngủ sạch sẽ rộng mát giá rẻ.

Quý-quân, Quý-khách ở xa muốn mua thì chi thì tôi mua giùm niếm kỹ lưỡng gửi tới chỗ ở máy ông.

Hứa-văn-Ki

Cafe-Restaurant Taverne Française NAM-THUẬN-PHÁT

LÊ-VĂN-LA, successeur, ở tại Ngã-tu, đường Pellerin và đường Espagne gần đình Xà-lây Saigon.

Kính cùng chú quý-ông đặng rõ: nhà hàng bán cơm Tây hiệu là Nam-thuận-Phát này, nay đã về phần tôi làm chủ rồi, tôi mới tìm được người đầu bếp giỏi nấu nướng rất khéo rất ngon; những trẻ coi dọn ăn tôi cũng dạy dỗ lễ nghi để cho chú quý-ông phòng khi sai khiến; tôi xin chú quý-ông cố gắng đến thì là ban đờng-bang mà giúp nhau cho nên việc, còn trong lục châu chú quan-tử, có dịp chi làm đến Saigon, thoãn như chú ông có lòng chiều cố, thì tôi cũng vui lòng tiếp đãi và chăm tạ chẳng chùng.

LÊ-VĂN-LA chủ bạch.

Tại Ateliers VOTHANHDO

ở Rue Amiral Dupré tỵchêu là đờng Thủ-đức - Saigon.

Kính cùng chú quý ông rõ: Tôi mới lập một tiệm Ateliers Mécanique. Tại đờng Amiral Dupré, số 27 Saigon.

Đờng thùng xe hơi đưa bộ hành (Gar-fosses à camion Automobile) kiểu khéo mẽ nhàn, và chất chắn - G á r e.

Lành hàng rào giường lạng sắt và đủ kiểu ghế.

Sửa xe hơi và các thứ máy - Máy may - Máy viết - Máy cửi - Máy làm ruộng - Tủ sắt - Ông khóa và súng đủ các thứ hiệu. v.v.

Lành công chuyên theo nghề: Thợ sắt, thợ nguội, thợ rèn, có thợ làm công nghệ giỏi, để hầu sửa đủ các thứ máy cho đờng lòng quý khách.

VOTHANHDO, cần khải.

Tiệm may và đóng giày

17, 19, Rue Amiral Courbet, Saigon

Xin đờng-bang cùng chú Quý-lưu niếm anh giúp tôi làm cho nên việc, rất đội ơn.

Có gửi Contre Rem-boursement.

Maison FOU-JOAN
COUTURE - CHAPELLERIE - TAILLEUR
(OPICNENET - CPAILLEBIL - TAILLEUR)
17, 19, Rue Amiral Courbet (Centrales) Saigon

TẠI ĐÂY

Tôi có bán rượu ló, và có trữ bán đủ thứ y được Langsa.

LÊ-VĂN-BÁM